

Ünnepi könyvhét '86

„Míg megvalósul gyönyörű képességünk, a rend...”

Vannak olyan ünnepnapjaink, s persze hétköznapjaink is, amikor a harmónia, ez a ritka vendég köztünk telepszik, hittel, derűvel és ambícióval tölti el, azt sugallva, hogy az emberiség és az egyes ember képes megérteni a valóságot, az emberi világ alapvető mozgatórugóit: „a termelési erőt odakint, s az ösztönöket idebent”. Amikor a nyár egyik biztos jeleként feltűnnek utcáinkon és tereinken a könyvheti sátrak és az olvasók szenvedélyes kíváncsisággal kutatnak a könyvújdonságok között, ez a harmónia és derű érzékletesen jelen van. Valahogy úgy, mint József Attila soraiban: „... a szabadság sétára megy /.../ s kézen fogva vezeti szép gyermekét, a rendet”.

A könyvlapok azonban nem a megvalósult rendről tudósítanak, s az olvasó sem azért kop szenvedéllyel a nyomtatott betű után, mert idillre vágyik. Sokkal inkább útbaigazítást keres válaszokat győtrő kérdéseire, együttgondolkodást a szellem embereivel, akiktől azt várja, hogy világos fogalmaikkal áttekinthetőbbé teszik az ezerarcú, vibráló változó világot. Ez az olvasás legerősebb motívuma korunkban, s az olvasó ember legfőbb érdeke, hogy az író művével ezt a megértést szolgálja.

Érdek... sűrűn használjuk ezt a szót manapság, s legtöbbször valamely napi, főként anyagi gond kapcsán, praktikus, szűk horizontú nézőpontból. Holott kulcsszó az „érdek” akkor is, ha az emberiség, s benne szocialista hazánk gondjain töprengünk. Mindent elsősorú erővel kérdeznek időnként a napi események, s az embereknek ahhoz, hogy emberhez méltó módon éljenek, e kérdésekre felelniük kell. Ez a válaszadás a legsürgetőbb az ember számára papjainkban.

Ésszel is alig követhető, ahogyan előrenyargalt a világ a technikában, szellemileg is alig foghatók fel az összefüggések, olyan „borzolt” a föld. S hogy a kép még felrészletesebb legyen: talán soha nem volt még így egymásra utalva a föld valamennyi népe, soha nem függött így – nem egy-egy embercsoport, hanem az emberiség – sorsa a kihívásokra adott válaszoktól. Nehéz és veszedelemes világ a miénk. Ezért is kell meggyorsítanunk a gondolkodást, a jelenségek szellemi megemésztését, megerősítanünk a progressziót, a társadalmi haladásért küzdők állásait a világ magyarázatában és formálásában. S akkor még mindig ott a nagybővű falat, érzelmeink és erkölcsünk megtartva-változtatása!

Mindez elképzelhetetlen irodalom nélkül.

Írónak lenni – azaz gondolkodó, elhivatott, a haza és a világ sorsával együttérző, a tömegek vágyainak és törekvéseinek szenvedéllyel hangot adó szellemi embernek lenni – ma sem könnyebb tehát, mint korábban. Az író ma sem tarthatja távol magát a hétköznapok érintésétől és az állásfoglalás kényszerétől. Aki e nélkül próbál írói szerepet játszani, az a felnőttégről és a felelősségről mondja, az nem „meglett ember”.

Mit kínálnak az idei könyvhét újdonságai? Megbízható kapaszkodókat, eligazító jeleket, nehéz választásainkban bennünk megszólaló mondatokat? Azzal a reménnyel vesszük kézbe az új könyveket, hogy lesz köztük ilyen. Azzal a bizakodással nyúlunk a könyvekhez, hogy segítenek eligazodni a mai bonyolult világban, és – a ma gyakran divatos pesszimizmus helyett – a cselekvés, az újrakezdés, a tettek értelmét és értékét sugallják. Mert Lenin szavai élve: „... tévedések nélkül, visszavonulások nélkül, a befejezetlen és rosszul befejezett dolgok többszöri átalakítása nélkül”... nem lehet sikerre vinni egy olyan világtörténelmi „vállalkozást”, mint amilyen a szocializmus felépítése.

Fejti György

az MSZMP Központi Bizottságának tagja,
Borsod Megyei Pártbizottság első titkára

A KÖNYVHÉT HÍREI

BORSOD MEGYE ÉS MISKOLC VÁROSKÖNYVHETI TAJÉKOZTATÓJA

Szép könyv, 1985

Az ünnepi könyvhét alatt is látható (és látogatható) a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtárban a Szép könyv, 1985 kiállítás. Budapesten kívül (ott két helyszínen) négy vidéki városban – köztük Miskolcon – szavazhatnak a könyvbarátok arról, hogy véleményük szerint az elmúlt év könyvterméséből melyik a legszebb. Inkább persze a múlt idő használata lenne jogos és alkalmas, hiszen mire ezek a sorok nyomdafestéket látnak, már ismerette lett a szavazás eredménye.

— Valóban minden, az elmúlt évben megjelent könyv értékelésre került? — kérdeztük Morvay Lászlótól, a Könyvkiadó és Könyvtérjesztők Egyesülésének munkatársától, aki a miskolci kiállítást is megnyitotta.

— Huszonöt kiadó pályázott a Szép könyv versenyen, azok a kiadók, akik az egyesüléssel kapcsolatban állnak. Ez viszont azt jelenti, hogy ma még nem minden megjelent könyv vesz részt a pályázaton. Korábban a pályázaton résztvevő könyvek száma, amelyek ma kiadók versenyéből. A vidéki, helyi kiadásokra gondoltok, amelyeknek nemcsak száma szaporodott meg, hanem örvendéseik a kivitelük, a minőségük is. De elmlithetném, hogy hasonló okok miatt nem kerülnek elbírálásra a Nemzeti Galéria kiadványai. Úgy gondolom, egyszer feltétlenül elérjük — mert be kell érnie ennek a törek-

vésnek —, hogy valamennyi könyv egyforma eséllyel pályázhasson.

— Összesen hány könyvet jelöltek a szakmai versenyre a kiadók?

— Kettőszázharmincegyet. Az előzsűri 108-at fogadott el, kiadói fellebbezésre még nyolc könyv került a fősűri elé.

— A szakmai díjakban már korábban megszületett a döntés. Miért került hát sor ezekre a kiállításokra?

— Úgy gondolom, ez is a díjak és a verseny rangját növeli. De ez csak az egyik érv a közönség megszavaztatása mellett. A szakmai zsűri szempontjai igen bonyolultak, sokrétűek. Legszívesebben azt mondanám, kizárólagosan szakmaiak. A betűtípus megválasztása, a formai megoldások dominálnak, hogy csak egyetlen szempontot emeljek ki. Az olvasó más kritériumokat támaszt, és más szempontok alapján mondja ki egy könyvről, hogy szép, vagy csúnya. Úgy gondolom, az olvasó megfigyelni azokra a könyvekre, akik könyvet szívesen olvasnak.

— Ön említette a rangot. Van-e rangja annak, hogy egy könyv díjat nyert-e a Szép könyv versenyen?

— Közvetlenül, példányszámban nincs, hiszen mindig az előző évi termés kerül elbírálásra. De áttételesen mégis van. Példaként említeném, hogy a felszabadulás után első ízben újra meghirdetett, kiírt versenyen —

1953-ban — Barcsay Jenő A művészet anatómiája című könyve nyert. A könyv azóta óriási karriert futott be a nemzetközi könyvkiadásban is.

— A magyar könyvekről kétféle véleményt lehet hallani. Sokan mondják, hogy a magyar könyvkiadás teljesítménye óriási. Másrészt nem kevesen hangoztatják, hogy a mai gazdasági viszonyok nem kedveznek túlságosan a könyvkiadásnak. Véleménye szerint mi az igazság?

— Tény, hogy a gazdasági viszonyok nem kedvezőek. De hadd mondjam meg gyorsan, hogy a szép könyvhöz nem kellene feltétlenül drága anyagok. A Lábirtusorozat könyvei a legkésebb bizonyítékok erre. Ami pedig a kérdése első részét illeti, a legutolsó lipcsei nemzetközi versenyen igen jól szerepeltünk, s remélem, 1989-ben sem vallunk majd szégyent. A magyar könyvkiadás teljesítményére pedig (igaz, ez már nemcsak formai, hanem tartalmi bizonyíték is) hadd hivatkozzam a Budapesti Kulturális Fórum idején megrendezett, s nemzetközi elismerést szerzett kiállításunkra. A magyar könyvkiadás nyitott a világra.

— A szép könyvek versenyen a legkülönbözőbb kiadók könyvei jelentkeznek, köztük a Tankönyvkiadóé is.

(Folytatás a 4. oldalon)

Fried István
Kelet-és
Közép-Európa
között

KÖZÖS DOLGAINK GONDOLAT

Kassák Lajos
Összegyűjtött
műfordítások

CSAK NYOLC
rare
Szeplőtelen
Kelemen

ISZÁK HAJLI
MÉRT

HÁROM HANGON

MEGÉRTEM, ha van némi keserűség, megkesztettség-érzet a Három hangon című, most megjelent versantológia költőiben. Túl a dantei „ember életútjának felén”, immár közeledve a negyvenhez, távolodva a harminctól (1951-ben, illetve 1952-ben születtek), családapaként-családanyaként vehetik kézbe első kötetüket. József Attila a maga 32 évével „öccsük” lehetne, hogy a 26 éves Petőfit ne is említsem. Mindent korántsem az ünneprontás szándékával mondom, éppen ellenkezőleg! Örülünk kell ennek a kötetnek, márcsak azért is, mert enyhíteni próbálja a fűlszöveg állítását, amely szerint Miskolc „szikes talajú város”. Már, ami a szellemiét illeti. Cseh Károly és Csorba Piroska pedagógus, Furmann Imre ügyész, tehát hivatásuk, választott pályájuk felelősséget feltételez, hiszen nyiladozó értelem, sorsok vannak rajuk bízva. Márcsak ezért se keressük a kötetben a zsenyéket, a fiatalokra jellemző játékosságot és szertelenséget. Aki harmincéves koráig se tudja „kinőni” a versírást, az egyrészt súlyosan megszenved vele, érte; másrészt komoly oka van arra, hogy vállalja ezt a ma bizony korántsem hálás és sikert ígérő megnyilvánulási formát. Konokság, egyfajta megszállottság és hit-szükségesség ehhez. Konokság a kudarcok,

a mellőzöttség elviseléséhez, és hit a megformált szó igazában és erejében. Hogy megváltoztassa-e a vers a világot? Nem, ennyre már nem naivak ezek a költők. De igenis jelet akarnak hagyni, őrizni és felmutatni azokat az értékeket, amelyek nélkül kiüresedne az életünk. Ilyen értelemben kétszeresen is értelemszerűek, s nemcsak azért, mert vidéki pedagógusok, jogászok, hanem mert alkotó módon újradől és értelmezik sorsukat.

CSEH KÁROLYÉ a legtünődőbb, szorongóbb, befelé-fordulóbb. Ha távoli őseit keresném az irodalomtörténetben, akkor a nagykorosi tanár Arany Jánost, a hanvai pap Tompa Mihályt említeném, akik egyedül virrasztottak éjszakánként a kéziratpapír fölött a pisálkozó mecs lángjánál. Magányos ember Cseh Károly, de amikor verset ír, kitágulnak szobái falai, hogy magához ölelhessen faluját, véreit, s mintegy helyettük is érezve, gondolkodva fogalmazza meg nagyon is jogos aggodalmait. Feltűnő szeretettel szól a világról, amely hátra se nézve rohan valahová, önvészélyesen.

Kézenfekvő lenne az asszonyiságot, női finomságot dicsérni Csorba Piroska verseiben. Jelen vannak ezek a vonások is, amikor a gyermekről, vagy a szerelemről beszél, de több is, más is.

Tudatosan őrizi önmagában azt a világra rácsodálkozó kislányt, aki halálosan komolyan vesz ilyen fogalmakat, mint tisztaság, becsület, emberiség. A felnőtt azonban nagyon is jól tudja, hogy nem ezek a rendezőelvek irányítják a dolgokat, s hogy ezekért bizony olykor ütközni, verekedni is kell. Hangja ezért kap erősebb, keményebb színeket is, hogy ezeket az értékeket át tudja örökíteni gyermekeinek is. A világ korántsem puha és meleg fészek, de azzá tehető, s azzá kell tenni.

A NÉPTRIBUNUSOK szikár keménységével szólal meg Furmann Imre Korántsem véletlen, hogy egyik versében a halál előtti pillanatában idézi meg Petőfit, aki szigorúan néz szembe sorsával és múltjával. Nem ismer ellágyulást, amikor közügyekről és közállapotokról szól, de a meghatottságtól, megrendültségtől reszelős lesz a hangja, amikor apjára emlékezik Furmann értelmezésében annyit ér a vers, amennyit szolgál. Soha nem a saját nevében beszél, még akkor sem, ha személyes az élményforrás.

AZ ELSŐ KÖTETRŐL szokták mondani, hogy olyan, mint a céhlegények mesterré avatási, a lovagá üresi szertartása. Belépő egy rögzös pályára amelyen csak az utókor ítélete megbízható. A recenzens dolga tehát nem ehét az ítékezés, csupán a jelzés: három költő elindult. Hangjuk elege elég, egyéni, mondandójuk is van olyan fontos, hogy külön-külön is odafigyeljünk rájuk. Fogadjuk őket érte szeretettel és megbecsüléssel, mert máris megérdemlik, bizvást kiérdemlik.

Horpácsi Sándor

A múzeum könyvkiadó tevékenységéről

A miskolci múzeum könyvkiadói tevékenysége — a jogelőd Borsod—Miskolci Közművelődési és Múzeumi Egyesület révén — századunk elejére nyúlik vissza, amikor az igen tevékeny egyesület évkönyveiből, 1900—1907. között hat kötet látott napvilágot. Ezt követően azonban, 1907-től egészen az 1950-es évekig, csupán néhány kiállításvezető, ismerető katalógus jelezte a múzeum ez irányú tevékenységét.

Az 1950-es évek második felében az ekkor létrejövő szakembertársaság, valamint Komáromy József igazgató magas szintű tipográfiai felkészültsége és megszállott „könyvcsinálói” tevékenysége révén — a Herman Ottó Múzeum a régió egyik számottevő „nem hivatásos” könyvkiadójává lett. 1955-ben indult a miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei című periodika, amely az egyes tudományágak, valamint a nagyközönség számára egyaránt közölt kisebb terjedelmű régészeti, helytörténeti és néprajzi írásokat. 1957-ben jelent meg „A Herman Ottó Múzeum Évkönyve” első kötete, amely a különböző múzeumi területekről tudományos igényű tanulmányokat ad közre. 1958-ban, Bodgál Ferenc néprajzi bibliográfiájának első kötetével indult „A miskolci Herman Ottó Múzeum néprajzi kiadványai” című sorozat, majd 1959 és 1967 között — néhány hiánnyal — 21 száma látott napvilágot a „Múzeumi füzetek” című kiadványsorozatnak.

Az 1970-es évek első felétől a múzeum jelenlegi szakembertársasága részben tovább vitte a korábbi kiadványok sorozatait, részben, illetve azok mellett újabbakat is indított. 1975 óta immár 23 kötete jelent meg a „Borsodi kismonográfiák”-nak, amelyek egyes témák önálló feldolgozását adják 6—8 ív terjedelemben. 1980-ban indult, s ötödik köteténél tart a forrásközlő „Documentatio Borsodiensis” sorozat. A korábbi kiadványtípusok közül XXIV. köteté-

hez érkezett a múzeum évkönyve, huszonharmadik száma jelent meg a Múzeumi közleményeknek. Tizennyolcadik köteténél tart a néprajzi kiadványok sorozata, s akkor még nem szólunk több, sorozaton kívül megjelent kiadványról. 1985-től — a múzeumi évkönyvből ki-szakítva — önálló periodikát indítottunk a természettudományi tanulmányoknak „Natura Borsodiensis” címmel.

A múzeumi kiadványok másik nagy vonulatát a kiállításvezetők, katalógusok alkotják, amelyek egy-egy kiállításához adnak — hol tudományos, hol elsősorban ismeretterjesztő igényű — információt. Ez utóbbiak száma az elmúlt másfél évtized alatt meghaladja a százat.

A fentebb közölt tényekből is kitűnik, hogy a múzeum kiadványai jelenleg kettős célt szolgálnak. Egyrészt koordinálói a régió történeti-társadalomtudományi publikációinak (főleg régészet, helytörténet és néprajz), s — a múzeum munkatársai mellett — helyet adnak a másutt tevékenykedő, ám e területen kutató szakemberek írásainak is. E vonatkozásban, nem lévén régiókban önálló társadalomtudományi kutatóbázis, a múzeum kiadványai — együtt a Megyei Levéltár és a Megyei Könyvtár által megjelentetett publikációkkal, Észak-Magyarország múltja kutatásának önálló, erőteljes vonulatát alkotják. Nem vonatkozatható el mindez a honismereti kutatók tevékenységétől, s magától a honismereti mozgalomtól sem, hiszen a múzeumi kiadványok rendszeresen biztosítanak publicitást az amatőr kutatók legjobb írásainak is.

Egyéb tevékenységi területek mellett, a múzeum könyvkiadói munkájának is jelentős szerepe van abban, hogy az intézményt megilleti a tudományos kutatóhely státusza.

Kiadványai révén a múzeum mintegy 400 intézménnyel tart állandó csere-

kapcsolatot, melyeknek több mint fele külföldi; ennek révén az elmúlt évtizedekben igen számottevő szakönyvtárrá vált.

A múzeumi kiadványok jövője nem vonatkozatható el jelenüktől, s könyvkiadásunk általános helyzetétől, lehetőségeitől sem. A „hivatásos” és „nem hivatásos” kiadók közötti kapcsolat ma sem hatékony, s csupán egyirányú mozgás figyelhető meg: az elmúlt egy-két évtizedben számos olyan kiadvány jelent meg „nem hivatásos” kiadóknál, amely talán nagyobb példányszáma és érdeklődésre tarthatott volna számot. Ennek következtében az életképes kiadványok, sorozatok egyre több szakember tevékenységét akkumulálták, s mivel lassan képtelenek növelni a nyomdai árakat, saját lehetőségeiket rontják. Mindezek mellett, elismert, deklarált jelentőségű, színvonaluk ellenére a kiadványok a legkiszolgáltatottabbak a mindenkori művelődéspolitikai pénzügyi intézkedéseink: alkalmanként szinte bűnbakjává válnak a gazdasági nehézségeknek.

A Herman Ottó Múzeum az elmúlt évek során jelentős mennyiségű kiadványt jelentetett meg, ez irányú lehetőségei azonban nem nőttek, inkább csökkentek a fokozódó elvárásokhoz képest. Hiányzik ma még a belső áramlás is a város, illetve a megye hasonló profilú kiadványai között, anyagi lehetőségek jobb összehangolásával jelentős lépést tehetnének előre a megyében működő „nem hivatásos” kiadók, köztük a múzeum is. Mindezek mellett fontos feladat lenne a megjelent és megjelenő kiadványok jobb propagandájának szervezése, a terjesztés megszervezése, hogy a kiadványok mind nagyobb számban jussanak el az érdeklődő szakemberekhez és az olvasó nagyközönséghez egyaránt.

Viga Gyula
a Herman Ottó Múzeum osztályvezetője

Fábián László:

Az utolsó zsoké

A kritikusok már Fábián László első, 1976-ban megjelent kötete kapcsán (*Hazatérő lovam körmen virágos rét illatát hozza, avagy furcsa görcs a torokban*) felhívták a figyelmet arra, hogy az író azok közé tartozik, akik — prózáink megújulásának jegyében — kitágították a kisépika határait: tágabb összefüggésekbe helyezik, ciklusokba szervezik novelláikat. Fábián legfrissebb műve a regény és a novellaciklus határterületén helyezkedik el: előbbihez a szemlélet és a cselekmény viszonylagos egysége, utóbbihoz szerkezetének szaggatottsága és fejezeteinek lezártága közelíti.

Az utolsó zsoké huszonegy terjedelmű mondatból, egyetlen belső monológból, egymáshoz fűgyszerűen kapcsolódó lírai emléksorozatból áll. Az emlékező egy közép-korúvá érő, meghatározatlan társadalmi helyzetben és életkörülmények között élő nő: kinyíló-becsukódó tudata

szabályozza a fejezetek sorrendjét és ritmusát. Az emlékekben meghatározó élményei idéződnek meg, események, kivágott filmképként kinagyított pillanatok vagy láthatatlan belső történések görjárnak, amikor a valamilyen szempont szerint összetartozó képzet-társítások lezárulnak, hogy újnak adják át a helyüket, az író *közbeszédében* foglalja össze a letisztult gondolatokat, a kiinduló és a végpontokat. A képsorozatok középpontjában a legnagyobb (azaz, mint az írás végére kiderül: egyetlen) szerelem áll: a titokzatos, az olykor konkrét utalások miatt Edward Stachura lenygel íróra emlékeztető „erdei ember”, aki „járta az országot, voltaképpen vele volt mindene, abba a hatalmas zsákba minden vagyona befért, nyakában lógott a gitár, olcsó büfékben, vacak csehókban étkezett, de ment mindig, valahonnét egyre távolabb akart jutni, és túl-

jutott a legtovábbban”. de akinek életformája végül elviselhetetlenné válik számára. Az emlékező megszökik a távoli (külföldi) hegyekből, hazatérve újabb kapcsolatokat keres, vagy csak egyszerűen beléjük sodródik, hozzá és emlékeihez egyaránt méltatlan emberekkel vállal ideig-óráig közönséget, amíg el nem éri az erdei ember halálhíre.

Ezzel kezdődik a hősnő belső emigrációja, látszólagos Canossa-járása, voltaképpen megdicsőülése. „Reménytelenül távol mindentől”, „egyre közelebb a semmihez” rölnő emlékéig: magányos áldozata örök ravatal tisztaságát idézi.

Fábián László messzire jutott a női lélek megismerésében. A néhány mondatban összefoglalható cselekmény-vázat végig meg tudja tölteni érzelmi-erkölcsi tartalommal, kompozíciója több művészettel is kapcsolatot tart. (Magvető Könyvkiadó, 1986.)

Könyvtári óra:

A Megyei Könyvtár gyermekkönyvtárában

Fotó: Nagy József

Wrangler®
VALAMI ÚJAT SZERETNÉNK!

ELŐSZÖR A MEGYÉBEN!
A Borsodi Ruházati Kereskedelmi Vállalat INTERFER-WRANGLER MÁRKABOLTJA Miskolcon, a Dísz téren (a „Lila Ház” mögött)

Nálunk a vásárlásnak hangulata van!

Az élelmiszerek teljes

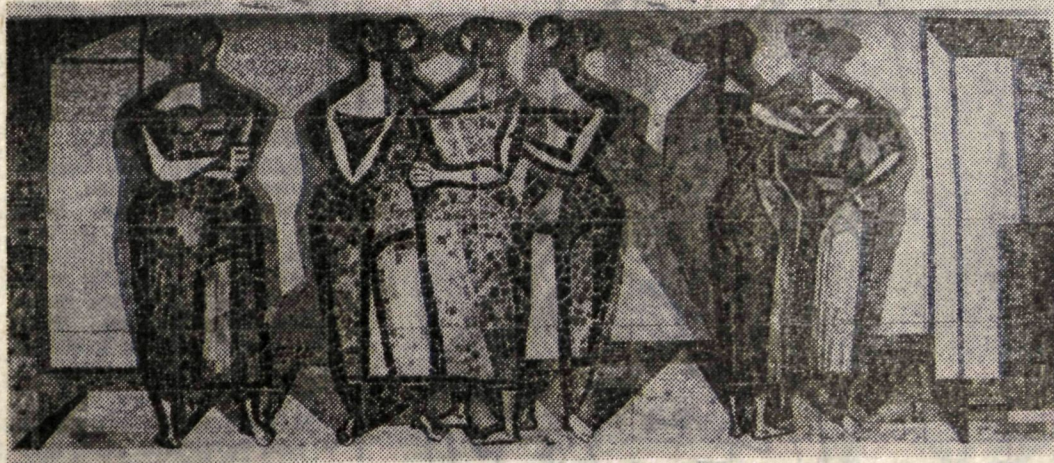
- választékban
- minőségben
- mennyiségben

megtalálhatók a

Miskolci Élelmiszer-kiskereskedelmi Vállalat boltjaiban

Műalkotások a miskolci könyvtárakban

A műalkotások helyek díszítése az emberi civilizáció kezdetétől óta a fontos társadalmi feladatok közé tartozott. Templomok, reprezentatív állami vagy városi épületek képpel való díszítése legalább ötezer éves tradíció: a kép olyan eszméket és világképet közvetített, mely nemcsak a kortársaknak szólt, de az elkövetkező generációk számára szóló üzenet kívánt lenni.

A polgári korszakban, a műkereskedelemből virágzó idejében a közösséghez szóló művészet vesztett fontosságából, konvencionális reprezentációjává dermedt. Nemcsak az igények, de a feladatok is egyre csökkentek. Ez összefügg az élet felgyorsult tempójával, hiszen a hivatalban türelmetlenkedő ügyfél, vagy a metrő- és vasútállomásokon tolongó utas észre sem veszi a falakon levő alkotásokat.

A modern építőanyagok — de maguk az építések sem — kínálnak sok lehetőséget az épület képzőművészeti díszítésének. A modern várost egyhangú, dísztelen és a merev geometrizmus jellemzi. Epp ezért manapság nagy jelentősége van annak, ha egy-egy épületet képpel dekorálnak. Kormányprendelet írja elő, hogy a középületek építési költségének 2 ezrelékét díszítésre kell felhasználni. Az utóbbi időben azonban ez az előírás — takarékosági okokból — nem mindig érvényesül.

Miskolcon az egyetemi és a megyei könyvtár létrehozása alkalmával betartották az előírásokat. Így jött létre többek között két jelentős alkotás.

Az egyetemi könyvtár előcsarnokában látható Barcsay Jenő nagyméretű márvány-mozaik képe. Ez az alkotás

a mester első kivitelezett monumentális munkája. A téma első megfogalmazása Munkásasszonyok című nagyméretű vásznan történt. Majd olajképek, rajzok és vázlatok során ezt az első fogalmazást a síkszerűség irányába érlette tovább. Elhagyta a környezetre utaló téri elemeket: továbbá a mélyszéki kiterjedést előidéző, reliefszerű elemek helyébe az ornamentális jellegű egységesítésre törekedett. Különösen szép tanulmány a hét asszonyalakból formált, életnagyságú szénrajz-kompozíciója, mely a vonalrendszer egyszerűsítésével homogén szerkezetűvé redukálódott. Most már lehetővé vált, hogy a színek kiküszöbölésével, csupán a fekete-fehér foltok és vonalak segítségével szerkessze meg kompozícióját. A nagyvonalúan alakított formákon belül a közelnézés igényeit is kielégítő finom anyagstruktúrákat helyezett el. Ezekkel az eszközökkel érte el, hogy az asszonyala-

kok, a mimetikus elemek nélkül is emelkedettség, az emberi méltóság kifejezőivé váltak. A könyvtárra való utalás nélkül is betöltik feladatukat: komolyságra, szellemi összességére intenek. A miskolci egyetemi könyvtár Barcsay mozaikja a személyi kultusz idejének túlzásaitól felszabadult magyar művészet egyik utat mutató alkotása.

Barcsay márványmozaikjának puritán komorságával szemben a megyei könyvtár hírlap-olvasó termét díszítő falkép színes derűjével és mesélő kedvű megoldásával ragadja meg a nézőt. A munkát Szabados Árpád, a mai középgeneráció egyik legjelentősebb személyisége hozta létre. Szabados a mai neovangard törekvések egyik hangadó képviselője, akinek grafikai munkáit az információ minimumára való törekvés jellemzi. A képalakítás folyamatát vizsgázató rajzos gegjei gyakran ellenkezésre készítetik a kiállítá-

Még a szakember számára is meglepetésszámba megy a megyei könyvtár számára készített falképe. A mű a falmetszők nyomódúcaira emlékeztet: ezzel alkalmazkodik a helyhez, és tesz eleget rendeltetésének. Szabados nagyméretű „dúcai” azonban nem nyomtatásra valók. A festék nem az éleken, hanem a vonalak közti mélyedésekben van. E mélyedések ecsetvonásokra emlékeztetnek, melyeket a metszett élék finom hálózata tagol. A képek könnyed rajzi megoldása illik a játékosan felfogott témákhoz. Szabados grafikai reliefsjei a gótikus katedrálisok hónapbrázolásait idézik emlékeztetünkbe. Az eredeti ötlet és tetszetős kivitelezése megragadja a nézők figyelmét. Ezt az ünnepi hangulatot csak a művész mormogása tölti meg, melynek Szabados a „minimal art” esztétikáját hirdetőnek, vagy ennek a szívdertítő alkotásnak?

Végyvári Lajos

Az író legyen a rendező partnere

(Beszélgetés Csizsár Imrével a mai magyar drámáról)

A könyv ünnepén talán hasznos lesz az irodalom, a színház, a színművészet, a mai magyar színművészet, a színpadravítel problémáiról beszélni. Ez adta az ötletet a sorok írójának, aki nem kritikus, csak színházat szerető újságíró, hogy erről a kérdéskörrel próbáljon valakivel beszélgetni, aki valóban — szakember. Csizsár Imre, a Miskolci Nemzeti Színház művészeti vezetője, rendező, évek óta Miskolc legjobbat vitatott színházi szakembere. Rajongói, tisztelői mellett ellenfelei is vannak, és ez bizonyítja a legjobban, hogy — egyéniség. Míután egyesek azt kifogásolják nála, hogy több külföldi, mint magyar színművet mutat be — különösen saját rendezésében —, most tőle magától kértünk véleményt a mai magyar dráma helyzetéről.

— Élénken emlékszem arra a mondatára egy színházi évadot záró ülésen, hogy csak azért még nem mutat be magyar drámát, mert az magyar, ha nem tartja jónak. Ezt az elvileg csak helyesíthető mondását fejtse ki először bővebben. Hogyan is gondolja?

— Mint színházi ember válaszolok, az irodalmárok véleménye más, de én szigorúan a színház szempontjából nézem a kérdést. Valóban nem vagyok híve annak, hogy a „kipipálás” kedvéért mutassunk be magyar drámát, tudjuk le így a dolgot. Vegyük tudomásul, hogy amit egy író megír — legyen a legjobb író is — nem mindig színpadképes. Sok író nem ismeri a színpad törvényeit, a színművészetnek, mint önálló műfajnak a szabályait, a színes munkát sem, és nem kalkulál a rendező létevel. Molnár Ferenc, Lengyel Menyhért a régiek közül, vagy ma a szovjet Radzicki, az angol Beckett, Pinter, a svájci-német Dürrenmatt számolt, illetve számol a színpaddal. A mai magyar írók közül egyedül Hubay Miklós az, aki valóban a színpad számára dolgozik. Olyan magyar darabokra van szükség, amelyek elsősorban a színháznak készülnek. Nem baj, ha az a színmű nem tökéletes — Bernard Shaw óta jóformán senki nem írt tökéletes drámát —, de lásson benne a színházcsináló rendező fantáziát, legyenek meg benne a színpadképesség motívumai, amelyekből színpadi eszközökkel ki lehet fejezni a kort. Klasszikus művekkel — amelyek valóban színpadra készültek —, ezt néha jobban el lehet érni a színpadon, mint maiakkal.

— A színházi szakember álláspontjából köpetkezően akkor talán azt kérdezném, mit kell színre vinni?

— Előbb már említettem Molnár és Lengyel, de most hozzátenném Szép Ernőt, Barta Lajost, Déry Tibort — a fiatal forradalmár Déryt értem — és Sarkadit is. Az utóbbiakat igazán tulajdonképpen nem is ismerjük.

— Ha szabad közbevetésem, Molnár vagy Lengyel megem adott elő még Miskolcon. Miért?

— Az igazi Molnár annyira sokoldalú, hogy nagyon nagy tudással lehet csak hozzányúlni. Gondoljunk a Vörös malom vagy a Testőr szinte pirandellói nagyságára. Eddig még csak Várkonyi Zoltánnak sikerült ezt visszaadnia, és én — sajnos — nem vagyok Várkonyi. Lengyel Menyhért komédiáját, A waterlói csatát szívesen színre vittem volna már, de a tévé megcsinálta előbb. Vagy Szomor Dézsó, ez az európai, aki európaiként volt magyar, és így látta tisztán a kis nép helyzetét legjobb darabjában, a II. József császárból! — Nálunk az utóbbi évtizedekben ezekről szinte megfeledkezünk, most kezdjük újra felfedezni őket.

— Akkor még egy kérdés: hogy állunk a színház és a közönség viszonyával? Amikor én fiatal voltam, a polgári színházban a rendező, az igazgató és a közönség ugyanabban a miliőben élt, mondhatnánk, egy levegőt szívtak. Ma mintha szakadást látnék a színházi szakember és a közönség nagy része között. Vagy nem így van?

— A szakadás szót én túlzottnak tartom. Azt azonban vallom, hogy a rendezőnek egy lépéssel — nem többel — a közönség előtt kell mennie, és magával ragadva vezetnie. Várkonyi így tudott a Testőrből — mint mondtam —, pirandellói csinálni, vagyis többet mint szalondrámát. — Hogy miskolci példát mondjak: így lehetett a Kegyenből vagy a Tóték-ból általános problémafelvetést csinálni. A kor benne volt, de túl is mutatott ráta. — Vagyis, összegezve az előbbiek: olyan darab kell, ami színházi eszközökkel fejezi ki a mai valóságot, és így lehet örökérvényűbb is a mánál. — Az író legyen partnere a rendezőnek. A dramaturgot én nem tartom feltétlenül szükségesnek. — Az író és a rendező vívja meg a maga csatáját a színház javára.

— Kösönöm a beszélgetést.

Máté Iván

A könyv az életben

Járom a miskolci utcát, látom a Művelt Nép Könyvtárszövetség Vállalat kis teherautóját a könyvboltok előtt. A „túrakocsit”, amely rendszeresen hozza a boltokba a könyvesomagokat. Közeledik a könyvhét, szaporodnak a boltok raktáraiban a könyvhalmok, meg a listák a boltvezetőknel. Igen, a listák, az állandó vásárlók hosszabb-rövidebb kívánságlistái, mit szeretnének maguknak jöelőre biztosítani. Épülnek a sátrak, készülnek az állandó, meg a könyvhét alkalmi bizományosok részére az összeállítások, legyen mit kínálniuk az utcán, a munkahelyen az érdeklődőknek. Könyvhét közeleg, könyvek ezrei kerülnek majd új gazdákhöz. Hihetetlen olvasókhöz, akik a könyvet elsősorban olvasnivalónak, a tudás forrásának tekintik és nem lakásdísznek.

Eszembe jutnak régebbi, egészen régi könyvnapok, majd könyvhetek, amikor gimnazistaként igyekeztem néhány könyvet azért megvenni a könyvnapon, mert akkor minden könyvet olcsóbban árúsítottak. Még emlékszem azokra a könyvnapokra — már a felszabadulás után —, amikor sikerült volt könyvet venni, sokszor nem is az olvasás, vagy egyáltalán a könyv birtoklása végett, hanem, mert jó volt, ha illetékesek látták a „könyvnaphoz való viszonyulást”.

Szerencsésnek mondhatom magam abban a tekintetben, hogy életem — kevés időt leszámítva — mindig könyvek között telt el. Az olvasásra a szülői ház és a gimnázium szoktatott rá. Szerény jövedelmű kishivatalnok fia voltam. Amikor én már megtanultam olvasni — s ennek csaknem hatvan éve, mert 1927-ben kerültem az első elembe, már öt éves koromban —, természetesnek találtam, hogy otthon a legfőbb időtöltés az olvasás. A régi közhivatalnok, ha fogékony volt a betűre, viszonylag könnyen gyarapíthatta könyvtárát. A legkülönbözőbb kiadók kínálták sorozataikat részlete, a különböző lapok előfizetőiknek hihetetlen kedvezményeket adtak, illetve könyvsorozatok biztosításával próbálták maguknak előfizetőket nyerni. Kék vászon kötésben jelentek meg a világirodalom klasszikusai, úgy emlékszem, a Pesti Napló kiadásában. Jöttek az aranykötésű könyvek, amelyeknek sorában keveredett a klasszikus érték és a lektúr, s ezek mind egy pengőn aluli áron kínálták magukat. A Tolnai Világlapja 58 fillérért adott közre hetenként egy-egy jó olvasmányt jelentő vaszkötetet. A Pesti Hírlap kis sárga, kartonkötéses zsebkönyvei szinte a felszabadulás utáni Olcsó Könyvtár ósének tekinthetők, egy kötet 28 fillérért került. Szó sincs róla, hogy ez az otthoni könyvtár valami nagyon értékes gyűjtemény lett volna. De igen sok érték is akadt a különböző sorozatokban. A család olvasmányai elsősorban ezekből a sorozatokból adódtak, az egyéb könyvek — például a Nova kötetek és hasonlók — inkább ismerősöktől kerültek hozzánk. A hosszú téli esték — televízió híre sem volt, rádió sem volt —, de a nyári napok üres órái is a csendes családi olvasgatással teltek.

A miskolci református gimnáziumnak nyolc évig, 1932-től 1940-ig voltam diákja. Hogy mit jelentett a gimnázium az olvasáshoz, a könyvhöz kötődésében, talán szűkszavúlag is részleteznem. Nem azzal, hogy kötelező olvasmányokat írt elő, s azzal el is kellett számolnunk, hanem ráirányította szemünket a szépre, a nemesre, az értékre, rákapartott az olvasás, a folyamatos tudás-szerzés jó izelre. Örök büszkeségem, hogy hatodikos gimnazista koromtól osztálykönyvtáros lehettem abban a diákkönyvtárban, amely a gimnázium híres nagykönyvtárának része volt, s amely nagykönyvtár — háborús pusztulás után megmaradt — felbecsülhetetlen értékű anyagára épült a mai Lévy József Tudományos Könyvtár. Persze, olvastam én is diákkoromban füzetes regényeket, a Világvárosi Könyvtár tízfiliéres füzeteit, a Milliók Könyve húszfilléres kötetekét, az 50 filléres, meg pengős Wallace-köteteket, én is faltam P. Howardot, kisdíák koromban meg vásárolgattam négy fillérért a Tom Mix füzeteket, de a könyv elválaszthatatlan lett az életemtől. Később a bányász kultúrthozon könyvtárában másféle könyvekkel is ismerkedhettem.

A második világháború csak a pusztá életemet hagyta meg. Azt is nehezen. Szüleim könyvtárának nyomát sem találtam. Régi könyveimből mindössze kettő található ma a polcomon: egy Ovidius-kötet, amit az iskolai könyvtár „huladékból” mentett ki a könyvtáros tanár és juttatott vissza hozzám, meg Jósika Miklós Abafiája, amit egykori iskolatársam hozott vissza negyvenegynéhány év után.

Új életben sok minden megváltozott. De a könyv iránti ragongó szeretet, a folyamatos olvasás igénye nem, az maradt. Sőt. Változó foglalkozásaim, majd immár több mint harmincéves újságírói pályám közben mindig a könyv volt a legfőbb segítőm nagyrészt autodidakta ismeretszerzéseimben. Ha valamit tudok, ha pályámon valamire vittem, azt alapvetően a könyvnek köszönhetem. A könyvnek, amely szükségű betonházi otthonomban nagyon is honos „lakótársam”, munkámban nélkülözhetetlen segítőm, szabadidőm első helyen álló kitöltője.

Nézem a könyvheti készülődést, készítem én is a listát, mit szeretnék megvenni az új kiadványok közül, kevesem a helyet a polcon az új könyveknek. És közben eszembe jutott, mit jelentett, milyen helyet foglalt el a könyv eddigi életemben.

Benedek Miklós

Tavaszi Helikon Kiadóban

A Helikon Kiadó idén is gondosan készült az ünnepi könyvhetél betetőző tavaszra. Kiadványaival, mint mindig, most is arra törekedett, hogy ne csak a magas színvonalat egyesítse a közérdeklőséggel (és érthetőséggel), hanem az értelemre és érzelmekre egyaránt ható komolyságot is együvé fonja a nagyon is komolyan vevő érzelmeivel; ezt profiljának két pólusa, a líra és a történelmi esszé világítja meg — a szivárvány minden színével. Végére is tavasz van: „rügyek, szerelmek, forradalmak évadja” — ha hihetünk Tóth Árpádnak, akinek összes versei a centenáriumnak és a tavasz tiszteletére jelentek meg ismét.

Egyre követelődik szükség történelmünk fordulópontjait új oldalakról szemügyre venni: ehhez kíván a Helikon a tavaly indult Labirintus-sorozat két új kötetével, valamint Supka Géza *Habsburg-krónikájával*, továbbá Széchenyi és Wesselényi *Felkelő naplóival* hozzájárulni. A két Labirintus-kötet — Benda Kálmán *Erdély vezetes asszonya* és Szakály Ferenc *Vesztőhely az út porában* című munkája — már-már a modelldráma eszközeivel vázol fel két különböző történelmi helyzetet, a Mária Krisztianna hercegnő erdélyi szereplése körüli bonyodalmakat, és Erdély ebből következő romlását (1590-es évek), illetőleg Lodovico Gritti, a zavarosban halászó politikai kalandor törekvését arra, hogy a mohácsi vész következtében két részre szakadt Magyarországot — az ország egyesítésének ürügyén — megkaparintsa. A példázatok tömörségével foglalja össze Gritti hirtelen emelkedő, majd diestelen bukásba torkolló pályafutását Szakály Ferenc: „Gritti ott követte el a vezetés hibát, hogy — a neki kölcsönzött hatalomtól megrészegülve — hovatovább már azon erők irányítójának képzelte magát, amelyek csak vak eszközként tartották igényt szolgálataira. Amikor megpróbálta átlépni saját árnyékát, a világpolitika fogaskerekei közé került, amelyek nemcsak egy, alapjában véve kiszolgáltatott embert, hanem hazánkhoz hasonló nagyságú országokat is könnyűszerrel felmorzsolnak.”

A két kis könyvből szemléletessé válik az, amit legfeljebb elvontan szokás tudni, hogy a történelem felismerés, és fel nem ismert kényszerpályái párhuzamosan futnak: a Léthe és a Styx egy útemre hőmpályog, s az egyéni véletlenek (jellemvonások, testi képességek, pillanatnyi gyávaság vagy ingatagság, szeszélyből vagy szüklátókörűségből fakadó hibás döntések stb.) a mindent átfogó történelmi szükségszerűség kezére dolgoznak.

A *Felkelő naplókban* ennek éppen fordítottját látjuk: hogyan formálja a reformkor előtti társadalmi-történelmi szituáció két igen tehetséges, közboldogságra fogékony fiatalember jellemét, hogyan válnak Széchenyi és Wesselényi elválaszthatatlan jóbarátokká, s barátságukkal együtt, hogyan kezd csirázni későbbi ellentétük is. A kötet a két fiatal mánás nyugati utazásának reflexióit tartalmazza, egymásra rimeltetve Széchenyi

németből fordított és Wesselényi ódon veretű magyarsággal írt naplójának azonos tárgyú passzusait. A Helikon Kiadó nemcsak Malter Sándor magvas bevezető tanulmányával akart rávilágítani a reformkor két főhősenek jellemére, hanem azal is, hogy Széchenyi szövegét nagyvilágiasan elegáns fekete, Wesselényiét fonfibuhoz méltó barna festékkel nyomatta.

Ha közvetve is, de ugyancsak a nemzeti önismeret-höz járul hozzá Pócs Éva *Szem meglátott, sziv megvert* című kötete is, amely a Prométheusz sorozatban jelenik meg. A benne olvasható ráolvasások és imádságok nemcsak népi kultúránk hajdani gazdagságát mutatják, hanem azt is, hogy a bennük lappangó hiedelmek hajdan szerves egészet alkottak, és összefüggtek mind az európai népek hiedelmeivel, mind az ősi finnugor hiedelemvilággal.

Másféle hiedelmek összefüggéseiről ad hírt Aby Warburg *Pogány-antik jóslás Luther korából* című munkája, amely feltárja a reformáció viszonyát a továbbélő pogány-antik, démonikus hagyományhoz, a mágiához, az asztrológiához és a kozmológiai jövendöléshez, így mutatva fausti kornak a 16. századot, sokoldalúan elemmezve, hogy a német humanista körökbe, mily csatornákon jutottak el a hellenisztikus kozmológia tanai, s alkalmazásuknak melyek voltak politikai tartalmak.

Míg Aby Warburg régi babonákról bizonyítja be, hogy egykor egyszerű tudományok roncsai, addig *Szexuál-élektani elméletek* Füst Milán számos újszerű, „tudományosnak” számító nézetéről mutatja ki, hogy valójában a legsilányabb babona. A könyv, amely részben a szerelmi és szexuális öröm megszerzésének és megtartásának lehetőségeit vizsgálja, részben a szexuális tévképzetek katasztrofális következményeit elemzi, nem annyira tudományos munkaként számottevő, Füst Milán nem is annak szánta: prófétai szavának erejével akarta szétzúzni a polgári képmutatás bilincseit. S bár az, ami ellen Füst Milán annak idején harcolt, ma már megváltozott formában és csökkent mértékben létezik, a könyv indulatának ereje, sodró lendülete ma is magával ragadja olvasóit. Elvégre ne feledjük: a tavasz a szerelemnek is évadja. Ezért jelentette meg a Helikon Kiadó éppen tavasszal Paul Géraldy *Te meg én* című költeményét, Kosztolányi Dezső pompás fordításában. A kis kötetet aligha kell bemutatnunk: elvégre akik ismerik (és az ilyenek sokan vannak), bizonyára kívülről tudják e szomorkásan édes verssorokat, s akik nem ismerik, jobb, ha maguk győződnek meg a mű ellenállhatatlan bájáról, már csak azért is, mert éppen Géraldy mondja:

Az én fejembe tündér kép
rezeg,
s e sok adat semmit se tud
felőle...
Poéta az emlékezett,
Minek csinálsz hát
történezt belőle.

Márton László
a Helikon Kiadó
főszerkesztője

II. RÁKÓCZI FERENC
MEGŐRÉSI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR
MISKOLC

Nyelvtanulás könyvtári keretekben

A II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár nyelvi részlege immáron több mint egy éve áll a nyelvet tanulni szándékozók rendelkezésére. Rendszeres látogatóink többnyire angol nyelvi kazettáinkat hallgatják. Ezen belül 25-féle anyagból választhatnak. Nagy az érdeklődés a német és az arab nyelv iránt is. Állományunk 32 nyelvet foglal magába. Némely nehézséget jelent talán, hogy a keleti nyelvek csupán angol, francia, vagy német közvetítéssel közelíthetők meg.

Forgalmunk ugrásszerűen megnövekedett az állami nyelvvizsgák megelőző néhány napban. Szeretnénk felhívni az Önök figyelmét, hogy a hosszabb távú rendszeres hallgatás nagyobb biztonsági érzést adhat és hatékonyabb, mint az egy-két napon át „reggeltől estig” módszer. Néhány mű csakis kézikönyvtárunkban lelhető fel, így a jegyzetelés útján válik hozzáférhetővé. Az ismeretek tökéletesítéséhez azonban elengedhetetlenek ezek az alapmunkák pl.: Thomson

and Marinet: *A Practical English Grammar*.

Folyóiratunk a legfrissebb információkat közli, hiszen a hetilapok csupán néhány nap csúszással érkeznek. Válogatásunk szempontja, hogy a nyelvekkel ismerkedők, de profi szinten tudók is találjanak kedvükre valót. Orosz, francia, német, olasz, spanyol, latin, eszperantó nyelvi és információs lapjaink népszerűek olvasóink körében. A fiatalok olykor pár percre is bekukkantanak, hogy kíváncsian keressék kedvenceiket a Téli-ciné revue oldalain.

A diáfiálmeket a csoportos foglalkozásokon alkalmazzuk. Több iskola, pl. a Kilián Gimnázium, a Zrínyi Gimnázium, de általános iskolák is éltek már a részleg kínálta lehetőségekkel. Szívesen készítjük elő számukra a kívánt kazettákat diákkat, zeneláfestést is tudunk biztosítani egy-egy óra megtartásához. A megszokottól eltérő környezetben, a megszokottól eltérő módszerek alkalmazhatók. Vállalkozó kedvű tanárok élményszerű foglalkozásokat tartanak és utána diákjaik is szí-

vesen térnek vissza, hogy önállóan tanulhassanak. Sajnos, a kisgyerekek számára a hazai könyvpiac hiányosságai és az import szűk keretei miatt nem sikerült még a megfelelő dokumentumokat beszerezni, így inkább a 10 éven felülieknek ajánlhatjuk részlegünk szolgáltatásait. Azon látogatóinknak is, akik nem igazán érdeklődnek a nyelvek iránt, kellemes szórakozás lehet lenni néhány kötetet, és összehasonlítani az írást, a latin jelrendszertől eltérő betűket.

Jelenlegi feltételeink biztosítják, hogy ki-ki a maga türelme és kedve szerint hasznosan töltsön el szabad idejének egy részét, hogy aztán profitálhasson az itt szerzett ismeretekből.

S hogy a mindennapos elfoglaltság után mindenki számára mód nyíljon részlegünk használatára, kedden és csütörtökön 13 órától 19 óráig tartunk nyitva.

Szabó Marianne
a megyei könyvtár
nyelvi szakreferense

Irodalom a tanítóképzésben

Az ünnepi könyvhetén nemcsak a szakember számára lehet tanulságos a tanítóképzésben folyó irodalomtanításról szólni, hanem ez minden bizonnyal számot tarthat a szélesebb olvasóközönség érdeklődésére is. Egyrészt azért, mert a képzésben speciális irodalomtanításról beszélünk, amely szándékában jórészt eltér például a középiskolák irodalomtanítási felfogásától, másrészt sajátos az irodalmi művek köre, a műelemzés mindennapi gyakorlata.

Miként a tanítóképzés minden tantárgyának, úgy az irodalomnak sem lehet más feladata, mint a hallgatók felkészítése hivatásuk gyakorlására, a tanítói munkára, a hat-tíz évesek nevelésére és oktatására. Teszi ezt a tanítóképzés irodalom is a maga sajátos eszközeivel.

Már a tantárgy elnevezése — ami egyébként kissé pontatlan, főként hagyományon alapuló: gyermek- és ifjúsági irodalom — is jelzi az irodalmi ismeretek körét és tartalmát. A hallgatók az oktatók irányításával az irodalmi előadásokon és szeminariumokon feldolgozzák a magyar és a világirodalom klasszikus ifjúsági műveit. Átfogó képet kapnak a gyermek- és ifjúsági irodalom történetének kiemelkedő alkotásairól. Ezen belül különös figyelmet kap a mai magyar gyermekirodalom, annak értékes alkotásai. A tantárgy további feladata a magyar népköltészet (elsősorban a népmese, a népdal) sokoldalú megismertetése. Mindezekhez természetes módon kapcsolódik az ismeretterjesztő gyermekirodalom áttekintése is.

Nem lenne teljes az irodalomtanítás, ha pusztán megrekedne a művek hallgatói befogadásánál. Legalább ilyen fontos számunkra a tanítói készségek és képességek folyamatos fejlesztése, amelyek az átadásra, a kisiskolásokkal együtt végzett műelemzésre készítik elő. Nem újdonság annak megfogalmazása, hogy a tanító szakutadása ebben is alapvető. Eppen ezért az önálló műelemzésre való felkészítés, az irodalom értékeinek megítélése, az értékes

irodalmi alkotás felismerése a tanítóképzés irodalomtanításának további fontos jellemzője.

Tehát a napi felkészítő munkában a műelemzés fontosságát nem lehet eléggé hangsúlyozni. Ez alakítja a hallgatókban a gyermekirodalom folyamatos tanulmányozásának olvasásiélektani, olvasáspszichológiai és olvasáspedagógiai indítékait is. Továbbá feltárja a gyermekirodalom szerepét a gyermek individuális és szociális fejlődésében. Láttatja az irodalom hatását az anyanyelvi kultúra és gondolkodás fejlesztésére, a gyermeki világlátás, az irodalmi érdeklődés és ízlés formálására, az olvasóvá válás folyamatára. Ezt a szemléletet kívánja erősíteni — többek között — a készülő új tanítóképző főiskolai tanterv is.

Természetesen a gyermek- és ifjúsági irodalom tanulmányozásával bővül a hallgatók irodalmi műveltsége, ezáltal gazdagodik személyisége. Sokan újraolvassák gyermekük kedvelt meséit, verseit, regényeit, vagy hiányokat pótolnak, s tegyük hozzá: gyakorta a felfedezés örömeivel és élményével, vagy immár felnőtt fejjel olvassák napjaink gyermekirodalmi alkotásait.

A tanítóképző főiskolák hallgatói tanulmányaik során nemcsak a gyermek- és ifjúsági irodalmat ismerik meg közelebbről, hanem tanulmányozzák korunk irodalmát is. A cél a középiskolában megszerzett irodalmi, esztétikai, stilisztikai ismeretek bővítése, a műelemző képesség fejlesztése. Az egyes művek komplex elemzése révén megismerkednek a XX. század művészetének tartalmi és formai elemeivel, a kor emberének érzés- és gondolatvilágával. Ezzel elsősorban az irodalmi érdeklődés és ízlés formálódását, az igényes egyéni olvasás kialakulását segítjük.

E két irodalmi tárgy voltaképpen mégis egy célt szolgálnak, hogy a hallgatók ízlésvilágát, személyiségét fejlessze, hogy járuljon hozzá a gyakorlati tanítói munkában nélkülözhetetlen magas szintű műelemző készség kialakításához.

Dr. Komáromy Sándor
főiskolai docens

Szép könyv, 1985

(Folytatás az 1. oldalról)

A tankönyvek kivitele, színvonalja azonban sokszor rendkívül alacsony. Már persze, most nem a tartalmi dolgokra gondolok...

— Egészen biztosan jó lenne, ha küllemre is szebbek lennének a tankönyveink, hiszen ez is befolyásolja a gyerekeket. Úgy gondolom, azért ma már vannak eredményeink. Az igazság azonban az, hogy rendkívül nehéz az előrelépés. A kiadó is igényelné az együttműködést, a grafikusok is mutatnak készséget. Csakhogy a tankönyv nagyon sok metodikai megkövetést tartalmaz és ez visszarúgja a művészeket.

— Az előbb már érintettük, hogy a szép forma, kivitel befolyásoló tényező...

— En azt úgy mondanám szívem szerint, hogy a szép könyv esztétikai tényező. A környezetünkben ott vannak a könyvek, használjuk őket. Észrevétlenül nevelnek hát, ízlést formálnak. Ezt a lehetőséget pedig nem szabad kihasználatlanul hagyni.

Csutorás Annamária

Az író-olvasó találkozókról

Ha kérdeik, mi a véleményem róla, mindig helyesleg nyilatkozom. Régóta hallom pedig a panaszt, hogy a kulturális érintkezésnek ez a formája kifáradt, elöregedett. Bizonyos, hogy a gyakorlati feltételek: a szervezés lehetőségei rosszabbodtak. Kevesebb a szabadidő, kevesebb az ügyre fordítható pénz; talán a lelkes vendéglátók is a szívesen utazó írók száma is fogyatkozóban. Mégis, manapság amikor lépten-nyomon a talmi szórakoztatás, a drágán kellető giccs, vagy a nemzetközi szubkultúra különféle zsb-vásáraiba botlunk bele, jó tudni, hogy még mindig vannak művelődési otthonok, könyvtárak, iskolák, közéleti tanácstermek, műszakváltások szellemi közjatekora csendesedő üzemszerek, ahol nemegyszer sokan és sokáig, ünnepi áhítattal hallgatják a saját munkásságából és céhe nevében üzenetet hozó író-vendéget. S nem felejtik el megköszönni, hogy oda fáradt, hogy személyiségét, műveit és gondolatait megosztotta az egybegyűléssel.

Amíg az író-olvasó találkozónak ez a továbbélő missziós esélye megmarad, folytatásukat érdemes szorgalmazni.

ára volt. A rideg várótermekben, egész éjszaka zötyögő, fűtetlen vasúti kocsikban töltött éjszakáknál is hajmeresztőbb emlék, amikor kecskeméti kísérőm a hosszúra nyúlt előadás után csak a kollégiumi szállásajtajáig jött velem. Bent, a vakációs, vaksötét épületben nemcsak hogy vetett ágyat, de még villanykapcsolót se találtam. A pincén keresztül jutottam ki a magas kőkerítéssel körbezárt udvarra. Először táskámat dobtam ki a járdára (tele volt József Attila-irodalommal), aztán megkísértem az ejtőernyős-ugrást.

Baranyában a derék könyvtárosok egymás után négy helyen csak kávéval és pálinkával kínáltak. (Az ebédet, éppen fogókúrázni kezdő pécsi íróbarátom miatt úgyszólván kihagytam.) Amikor visszaértem szálláshelyemre, az Uránváros étterme már zárva volt...

Egerben egy ízben Czine Mihály és Baranyi Ferenc társaságában hívtak meg. A szervező könyvesboltos gyanúsán dugdosta előlünk a meghívót, mignem kiderült, a következőképpen szerepelünk rajta: Czine Márton, Baranyi Imre és Fodor József...

kérnek tőlem új aláírást a régi kapcsolat megerősítésére.

EGY PÉLDA...

S nemcsak az olvasó kap várakozásához illő elégtételt, olykor az író is gyarapodik táj-, nép- és emberismeret dolgában. Sőt, meggyőződhet olyan föltételezési igazáról, amikhez íróasztala melletti sohase volna módja. Ime egy velem történt példa: úgy idézem, ahogy aznap — 1963. április 26-án — leírtam.

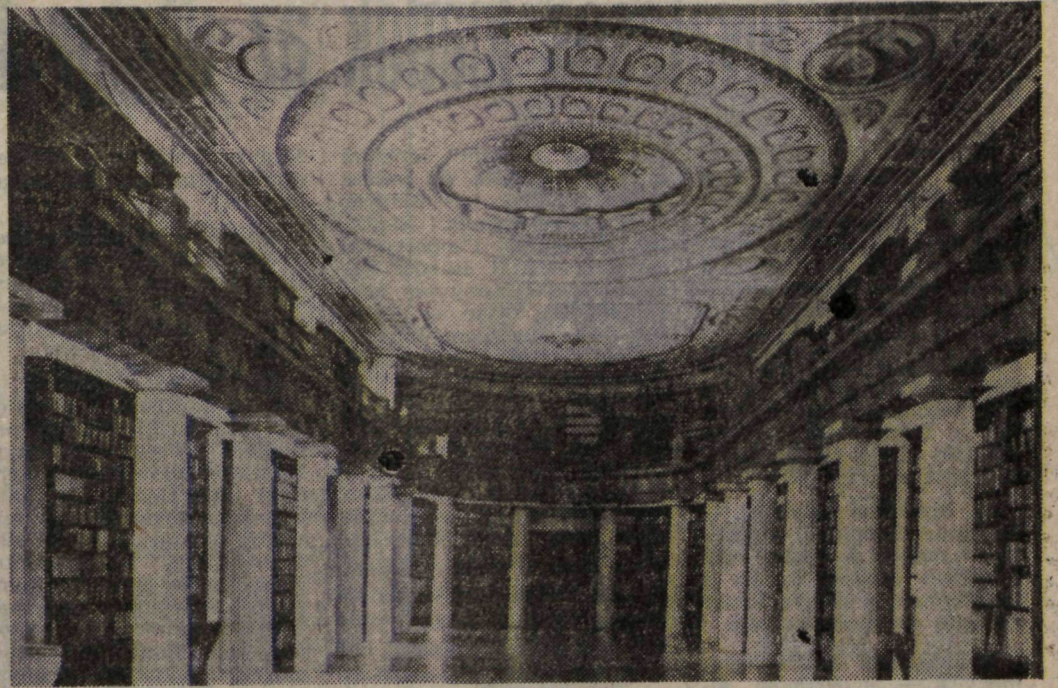
— Tiszagyulaháza kicsiny, hangulattalan falu. Művelődési otthona a legrosszabb, régi kocsmából alakított, rideg épület. A hivatalos fogadóemberek közt eleinte nem akad érdemleges. A brassói származású András bácsi hiába a legrosszabb olvasó, a legócskább fércművek címét sorolja. S hogy szerzője is van a könyveknek? Ne legyünk annyire igényesek. Vegre megjelenik egy börczés, jó tartású, hetvenen felüli férfi. Ő a Hazafias Népfőnök vezetője. Arcán, hanghordozásán veres-péteri karakánság, jellegzetes tisztántúli kivagyiság. — Gráfel József! — mondja a bemutatkozó, s egyszerre meghervasztja karakterológiai asszociációimat. Azaz-hogy mégse! Két percen belül kiderül, hogy Gráfel bal-mazújárósi szegényparaszt volt, Veres Péter négy évvel idősebb komája. — Sokat szenvedett, nyomorgott Péter, sokat bántalmazták — mondja a kapcsolat szolid hitelesítéseként.

Íme a csattanós bizonyíték Fülep Lajos habitus-elméletére. Másodlagos körülmény, hogy emberem a Balmazújvárosra hajdan betelepült németek közül származik, a Hortobágy melléki mentálitás, a viselkedésbeli énoszrajta van minden gesztusán, bajsa pódrésétől a feje fordulásáig.

Felolvasás közben nem könnyű a dolgom. Itt is vannak menyecskék, karonülő gyerekekkel. Az egyik csöppseget éppen cumiztatják. Egy kislány jön felém a széksorok közt, kezében dudoros fehér svájcisapka. Talán tojást hoz a költőnek: költse ki?! Nem, tómbolajgyeket, húzzam ki én a szerencsések számát.

Nem számít, akármilyen vegyes a műsor, az a fontos, hogy József bátyámnak tettett a nagybátyámról szóló „huszáros vers”, meg a régi nótát fűjő öreg Küsmöndi idézése. Még távolodó kocsinkba is beszól: „Aztán öcsém, máskor is gyűj el!”

Fodor András

A Sárospataki Nagykönyvtár

A Tiszáninneni Református Egyházkerület Tudományos Gyűjteménye — korábban, 1920-ban 60 829 könyvtári és 2000 kézirattári egységről adott számot a jelentés. Huszonöt év alatt, a felszabadulásig 104 165 egységre gyarapodott az állomány.

A második világháborút, a magyar könyvtárügy és tudományos kutatás nyereségére is, nagyobb veszteség nélkül vészeltte át a nagykönyvtár. A felszabadulás óta, párhuzamosan a hasonló jellegű állami intézményekkel, a könyvtár korábban nem tapasztalható fejlődést és gyarapodást ért meg. Teljes állománya 1985. december 31-én 289 649 könyvtári egység volt. Története folyamán a könyvtár szerzeményezésében a vásárlás mellett mindig jelentős arányban szerepeltek a kisebb-nagyobb adományok, hagyatékok, kezdve a 16. és 17. századi peregrinus diákok külföldi tanulmányújról hazahozott könyvekkel, el egészen a legújabb, a könyvtár történetében eddig a legnagyobb hagyatéki, a Cs. Szabó László tíz és fél-ezer kötetet meghaladó könyvtárig, amit az író végrendeletben hagyott a nagykönyvtárnak. Mivel feldolgozása még nem történt meg, nem szerepel az állomány mennyiségi statisztikájában.

A felszabadulás után két területen lépett előre a nagykönyvtár az állomány mennyiségi fejlődésével párhuzamosan, a könnyebb kezelhetőség, a kutatók gyorsabb és jobb kiszolgálása érdekében. Először: megtörtént az állomány differenciáltabb tagolása. Sor került a folyóiratanyag leválasztására, külön tárolására és kezelésére, önálló katalógussal. Ugyancsak leválasztásra került a folyamatosan kiegészített, s önállóan továbbfejlesztett Értesítő-gyűjtemény, amelyben a történeti Magyarország területén működött, illetve működő közép- és főiskolák, valamint kollégiumok értesítőinek mintegy 80—85 százaléka begyűjtöttnek mondható. Ez a részleg a 19. század végének és a 20. század első felének igen értékes oktatás-, nevelés- és tantárgytörténeti forrásanyaga. A korábban is külön kezelt kézirattár elsősorban egyháztörténeti jellegű, valamint a sárospataki kollégium, illetve Sárospatak és a Tiszáninneni társadalom-művelődéstörténetével összefüggő manuscriptumok: gyűjt Jelenlegi állománya 30 879 egység. Külön kezelt rétege még az állományban a kisgyűjtemények, nevezetesen a térképtár, gyászjelentés- és ex libris-gyűjtemény.

A 19. század eleji állomány értéke már arra indította a kollégium akkori vezetőit és gondnokait, hogy az épülő „új épületben” vagy „Nagy Kollégiumban” egy reprezentatív könyvtárteremnek is helyet biztosítsanak. Így készült el 1834-ben Pollack Mihály tervei alapján az érdeklődő látogatók tízezerrel általa ma is csodált, impozáns klasszicista teremkönyvtár, amelyben az 1865-ig begyűjt állomány, az akkori főkönyvtáros, Erdélyi János szisztémája szerint, szakrendi tárolásban látható ma is a polcokon.

A 19. század második felében értékes hazai és külföldi human jellegű szakirodalmi könyv- és folyóiratanyag, RMK-kötet és kézirat került az állományba. Az el-

ső világháború, néhány kézirat sérülésén kívül, nem okozott kárt a könyvtárnak. 1920-ban 60 829 könyvtári és 2000 kézirattári egységről adott számot a jelentés. Huszonöt év alatt, a felszabadulásig 104 165 egységre gyarapodott az állomány.

A második világháborút, a magyar könyvtárügy és tudományos kutatás nyereségére is, nagyobb veszteség nélkül vészeltte át a nagykönyvtár. A felszabadulás óta, párhuzamosan a hasonló jellegű állami intézményekkel, a könyvtár korábban nem tapasztalható fejlődést és gyarapodást ért meg. Teljes állománya 1985. december 31-én 289 649 könyvtári egység volt. Története folyamán a könyvtár szerzeményezésében a vásárlás mellett mindig jelentős arányban szerepeltek a kisebb-nagyobb adományok, hagyatékok, kezdve a 16. és 17. századi peregrinus diákok külföldi tanulmányújról hazahozott könyvekkel, el egészen a legújabb, a könyvtár történetében eddig a legnagyobb hagyatéki, a Cs. Szabó László tíz és fél-ezer kötetet meghaladó könyvtárig, amit az író végrendeletben hagyott a nagykönyvtárnak. Mivel feldolgozása még nem történt meg, nem szerepel az állomány mennyiségi statisztikájában.

A felszabadulás után két területen lépett előre a nagykönyvtár az állomány mennyiségi fejlődésével párhuzamosan, a könnyebb kezelhetőség, a kutatók gyorsabb és jobb kiszolgálása érdekében. Először: megtörtént az állomány differenciáltabb tagolása. Sor került a folyóiratanyag leválasztására, külön tárolására és kezelésére, önálló katalógussal. Ugyancsak leválasztásra került a folyamatosan kiegészített, s önállóan továbbfejlesztett Értesítő-gyűjtemény, amelyben a történeti Magyarország területén működött, illetve működő közép- és főiskolák, valamint kollégiumok értesítőinek mintegy 80—85 százaléka begyűjtöttnek mondható. Ez a részleg a 19. század végének és a 20. század első felének igen értékes oktatás-, nevelés- és tantárgytörténeti forrásanyaga. A korábban is külön kezelt kézirattár elsősorban egyháztörténeti jellegű, valamint a sárospataki kollégium, illetve Sárospatak és a Tiszáninneni társadalom-művelődéstörténetével összefüggő manuscriptumok: gyűjt Jelenlegi állománya 30 879 egység. Külön kezelt rétege még az állományban a kisgyűjtemények, nevezetesen a térképtár, gyászjelentés- és ex libris-gyűjtemény.

A második terület, ahol az előrelépés történt, a feltároló apparátus bővülése. Kiépült

és folyamatosan épül tovább a nemzetközi decimális rendszerű szakkatalógus, s vele párhuzamosan a felszabadulás óta megjelent és megjelenő irodalomtörténeti és irodalmi folyóiratok és tanulmánykötetek cikk-katalógusa.

A nagykönyvtár életében is jelentkeztek a közelmúltban a legtöbb könyvtárat fenyegető súlyos tárolási gondok. Államunk hathatós támogatásával azonban tavaly elkezdődött Makovecz Imre, Ybl-díjas tervei alapján egy háromszintes raktáreépület, a „repositorium” építése, ami ebben az évben átadásra került.

A nagykönyvtár már a 18. század végétől, az iskola oktatató- és nevelőmunkájának segítésén túl, a magyar nemzeti kultúra értékeinek, a felső-magyarországi tájak életének, történelmének és irodalmának nyomtatott és kéziratos dokumentumai gyűjtésére és őrzésére is törekedett, s jelenleg is ezt teszi. Bár profílija erősen human jellegű, értékes régi és új természettudományos anyaggal is rendelkezik. Így a gazdag hazai és külföldi protestáns teológiai irodalom mellett filozófiai, társadalomtudományi, művészeti, nyelvészeti, irodalomtörténeti, történeti és földrajzi művek alkotják az állomány nagyobbik felét.

A sárospataki nagykönyvtár jelenleg tájegységünknek mind többek által igénybe vett, tudományos praesens könyvtára. Elsősorban különböző, zömmel human szakterületek tudósai, kutatói keresik fel külföldről és belföldről. Főiskolai, egyetemi hallgatók veszik igénybe szakdolgozataik készítésekor. Az észak-magyarországi református lelkészek szolgálatukhoz és tudományos munkájukhoz itt találnak gazdag szakirodalmat, s továbbképzésüknek ez a könyvtár egyik bázisa. De találkozhatunk a könyvtár olvasótermében olyan pataki és környékbeli középiskolásokkal is, akik már tanulmányaik elején eldöntötték valamelyik főiskolán vagy egyetemen való továbbtanulásukat.

Tudományos könyvtári funkciója mellett közművelődési feladatokat is teljesít a nagykönyvtár. Az adattárral, levéltárral és múzeummal, mint a tudományos gyűjtemény keretében vele együtt élő testvérintézményeivel, együtt rendezi és építi a gyűjtemény kiállításait. Ezentúl évente több mint 50 000 látogatónak, turistának és tanulmányi kirándulásra Patakra érkező ifjúknak mutatja be színvonalas tájékoztató előadással reprezentatív teremkönyvtárát.

Szentimrei Mihály
a könyvtár igazgatója

VÁLTOZÓ VIDÉK

Nem tudom pontosan, mióta van érvényben ez az elnevezés. Tény, hogy a sokat hánytorgatott ötvenes években inkább irodalmi estekre, ankétokra, különféle célszerű fölolvasásokra jártunk. Egyszer, az ötvenes évek végén összehívtak bennünket az írószövetségben, s hangoztatva az írók vidékre utazásának szükségét, az ott mutatkozó társadalmi igényt, a meghívás komolyságának bizonyítására sorolni kezdték jó néhány távoli helység nevet. Emlékszem, valamely Hernád menti község hallatára egyik idősebb költőtárs felkiáltott: „— De hiszen az szárnyvonalon van... Oda át kell szállni!”

Ezt a társunkat mi, többiek jóízűen megmosolyogtuk, aztán szívesen mentünk, ahová hívtak bennünket, az István háta mögé is. S megtapasztalhattuk, hogy az írók újfajta invitálása mögött csakugyan ott van a változó vidék nagykorúsodási szándéka. Nemcsak megbámulni hallgatni, de kérdezve faggatni, véleményelben, emberi tulajdonságaiban tetten érni igyekeztek a megszíról jött írók.

A vállalkozásoknak, nem tagadom, olykor töredelmes

AZ ÉLMÉNYRŐL

De az ilyen keserves-mulatságos emlékeknel tízszerre, százszerre több a feledhetetlenül közvetlen fogadtatásoké, amikor meghívóim valósággal családtaggá avattak, amikor egy-egy szellemi lakodalom násznagyának érezhettem magam, amikor olvasóimban barátokra találtam, amikor tízennégy éves gyerekek szebben mondták verselmeit, mint a rangos előadóművészek. Falu utcáján utoljára (már huszonnégy éve!) népviseletesen a szentistváni lányokat láttam sétálni. Tetszett, hogy a maguk kedvére pompázkodnak. Később megtudtam, hogy az írók kedvéért vették föl féllábszárig érő, enyhén kifele ívelő, szép, fehér szoknyáikat. Az élmény így is, úgy is visszahozhatatlan értékű.

1959-ben lettem a Könyvtártudományi és Módszertani Központ munkatársa, a Széchenyi Könyvtárban. Eleinte a vidéki könyvtárakat látogatva ismerkedtem az országgal. A többi az író-olvasó találkozóknak köszönhetem. Ha nézem az ország részletes térképét, alig van olyan 40—50 négyzetkilométernyi terület, ahol nem jártam. Sokszor előfordul, hogy korábban dedikált könyvbe

Nem hivatásos kiadók az ünnepi könyvhéten

Az ünnepi könyvhét megújítási törekvéseivel függ össze, hogy Borsod-Abaúj-Zemplén megyében is — a korábbi évektől — nyitottabb az 1986. évi könyvhét és könyvtári napok eseményeinek szerveződése.

Jellemző különbség, hogy az olvasó, a könyv, a kortárs irodalom mellett a könyvtárat, a könyvtarjesztőt, a folyamatosan informálódni akaró állampolgárt, a kiadót is ünnepeljük.

A hivatásos kiadók — Kossuth, Gondolat, Magvető — mellett a megye nem hivatásos kiadói is. Ez a tevékenység a megye fontos szellemi orgánumává vált.

A megyében a közgyűjtemények — múzeumok, levéltárak, könyvtárak — kiemelt helyet foglalnak el a nem hivatásos kiadói tevékenység gyakorlásában. Egyre jelentősebb azonban az üzemek, vállalatok, tsz-ek, iskolák, kollégiumok, tömegszervezetek jelentkezése is.

Igen gazdag a témafeltárás: irodalmi, művelődéstörténeti, néprajzi, munkásmozgalmi, helytörténeti tárgykörökben, de üzemi- és tsz-történetek, községi krónikák is készülnek.

A megye nem hivatásos kiadói tevékenységében megjelenő művek — egyre emelkedő számban — országos érdeklődésre találtak. Ilyen pl.: a megyéhez kötődő irodalmi alkotók bemutatkozását célzó „Sorozat”, amelyet a megyei tanács vb művelődési osztálya, a Magyar Írók Szövetségének Északmagyarországi Csoportjával közösen — a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár közreműködése útján — jelent meg. Megjelent kötetek: Kalász László: „Szint vallok a szelekkel” válogatott verseskötet; Brackó István: Kinek fütyül a madár? szociorport; Bárczy János: Varázsó kisregény; Hajdu Gábor: Ördög világosban novelláskötet; Hetek antológia (Agh István, Bella István, Buda Ferenc, Kalász László, Raffai Sarolta, Ratkó József, Serfőző Simon versei); Az ének megmarad című válogatott verseskötet; Cseh Károly, Csorba Pirok, Furmann Imre: Három hangon című közös verseskötete. A „Sorozat” tervei között szerepel Papp Lajos válogatott verseskötetének megjelentetése.

Az izgalmas kiadványok között tartjuk számon Kazinczy Ferenc: Tövis és virágok című kötete reprintben történő megjelentetését, a Megyei Levéltár és a Kazinczy Társaság közös kiadásában.

Hasonlóan érdekes az Ionn. amos Comenii „Orbis Pictus” (A világ le-festve) című mű, amelyet a Comenius Társaság, a Sárospataki Tanítóképző Főiskola, a

Megyei Levéltár együttesen reprint kiadványként adtak ki.

Említésre méltó még Kun Miklós: Miskolc múltja és jelene reprint kötet a miskolci Városi Könyvtár és a Levéltár közös kiadványaként.

Tudományos igényűek a Megyei Múzeumi Igazgatóság által megjelentetett periodikák: Múzeumi Evkönyv, Múzeumi Közlemények, Néprajzi kiadványok. Az újabbak közé tartozik két műzeumi sorozat: Borsodi kismonográfiák, Dokumentatív Borsodiensis címmel. Nemzetközi érdeklődés kísérte az Interetnikus kapcsolatok Északkelet-Magyarországon c. műzeumi tanácskozás anyagának megjelentetését.

A II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár a könyvtártudományi, művelődéstörténeti, tárgy kiadványok gondozója. Közülük kiemelkedő színvonalú a Borsodi Könyvtári Krónika című sorozat.

1986-ban adták ki a miskolci Berzeviczy Gergely Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakközépiskola Centenáris Jubileumi Evkönyvét, amelynek borítólapját Feledy Gyula Kossuth-díjas grafikusművész tervezte.

Megjelent több alkalommal a Kelet alkotócsoport önálló kiadványa.

Gyarapodik a vidéki kiadványok mennyisége, emelkedik publikációs színvonaluk.

Közülük — a teljesség igénye nélkül — néhány nagyon fontos helytörténeti dokumentum (is). Nagy Károly: Lakóhelyünk Ozd, a mezőkövesdi Matyóföld, a kazinebarcikai országos pedagógiai tanácskozás megjelentetett anyaga, a sátoraljaúhelyi, bodrogközi és hegyközi néphagyományokról szóló kiadvány. E. Kovács Kálmán: Pataki háztetők alatt című verseskötete. Dobrossy István—Fügedi Márta: Termelés és életmód című kötet (tíz község termelőszövetkezetének — Zádorfalva, Alsószuha, Dóvény, Jákfalva, Serényfalva, Sajóalgó, Putnok, Hét, Dubicsány, Sajókaza — története).

Nem tudjuk felsorolni mindazt a gazdag termést, ami ezideig megjelent. Az ünnepi könyvhét alkalmából azonban valamennyi kiadvány megtekinthető és megvásárolható.

Nem titkolt célunk, hogy a nem hivatásos kiadványok közkinccsége kapcsán felmutassuk: Borsod-Abaúj-Zemplén megyében és Miskolcon az elmúlt években megbecsülni való komoly szellemi érték termelődött.

Találkozunk a helyi kiadványokat bemutató és árusító sátrakkal! — Ozdon, a megyei megnyitó színhelyén vagy a miskolci könyvestéren.

Kurta Mihály

Új könyvtár Mezőkövesden

Mezőkövesden — a legutóbbi megelőzően — 1964-ben avattunk új könyvtárat. Az akkori húszeszes kötettszámmal ideális elhelyezést nyújtott a 312 négyzetméteres alapterület. Az eltelt több mint 20 év alatt azonban az állomány, a szolgáltatások és a könyvtárhatalmasok körének bővülése feltétlenül szükségessé tette, hogy valamilyen megoldást találjunk a könyvtár fejlesztésére úgy, hogy az valóban megfeleljen a városi könyvtárakkal szemben masztóit követelményeknek és az olvasótábor igényeinek. A város párt- és állami vezetésének segítségével és a gazdasági vezetők támogatásával a tavalyi ünnepi könyvhétnek így vált nagy eseményévé a Mezőkövesdi Városi Könyvtár új épületének avatása.

Az 568 négyzetméteres, szakszerűen, izlésesen berendezett könyvtárba a felújított részleg költözött, a régi épületben a gyermek- és zenei könyvtár maradt, amely kényelmes körülmények között fogadhatja most már az iskoláscsoportokat és a zenei hallgató közönséget. Az új felújított részlet a város központjában van, a két épület között a távolság nem számottevő.

Az elmúlt egy év tapasztalatai azt bizonyítják, hogy az új könyvtár megnyerte a város és a vonzáskörzet könyvszerető lakosságának a tetszését, jelentősen növekedett a beiratkozott olvasók, a kölcsönzött kötetek és a látogatók száma. Az új épületben végre helyet kapott az olvasóterem is, melyben a korábban raktárba zsúfolt kézikönyvek (lexikonok, enciklopédiák stb.) tanulók, a kutatók és más érdeklődők rendelkezésére állnak, a gazdag folyóirat-állománnyal együtt.

A szabadpolcos kölcsönzési tér jól áttekinthető, lehetőségét kínálja a válogatásra, olvasószolgálatos könyvtárosaink segítségével, ajánlására kereshetik meg az olvasók az érdeklődési körüknek megfelelő szép- és szakirodalmi olva-mányait. A könyvtár alagsorában levő hatalmas raktárhelyiség a biztosítéka, hogy a könyvtár még sok évig gyarapíthatja gyűjteményét raktározási gondok nélkül.

Nagyszerű lehetőségeink nyíltak itt az író-olvasó találkozók, s egyéb könyvtári rendezvények szervezésére. A kiscsoportos foglalkozások, összejövetelek színhelye az alagsorban kialakított pinceszobák, ahol rendszeresen összegyűlnek az irodalom- és könyvbarátkör tagjai. A bélyeggyűjők és propagandisták. Terveink között szerepel többek között a magányosok klubjának megszervezése is.

A munkatársak az eddigieknél sokkal jobb körülmények között végezhetik a feladatukat, katalóguséptő munkát, illetve készülhetnek az olvasók fogadására.

A városi könyvtár tevékenysége a megváltozott körülmények között mintát szolgáltat a vonzáskörzet könyvtárai számára is.

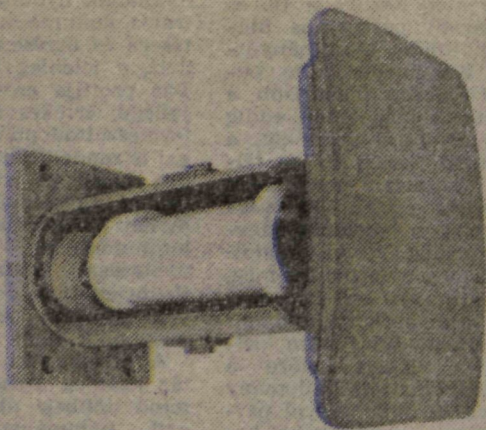
Örömmel szolgál, ha „A könyvhét hírei”-nek olvasói közül bárki látogatója lesz az új Mezőkövesdi Városi Könyvtárnak.

Zádory Károly
könyvtárigazgató

termékek az 1986. évi Tavaszi BNV-n

II. RÁKÓCZI FERENC
MEGLÉTES VÁROSI
KÖNYVTÁR
MISKOLC

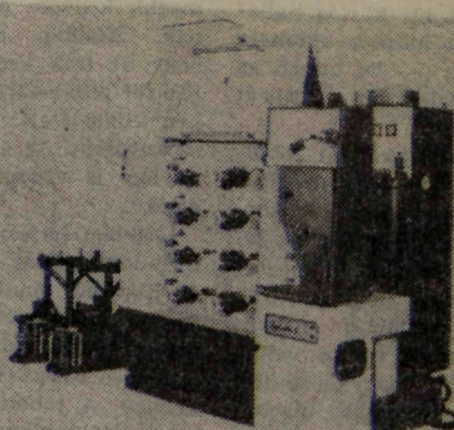

Rugalmas vasúti ütköző

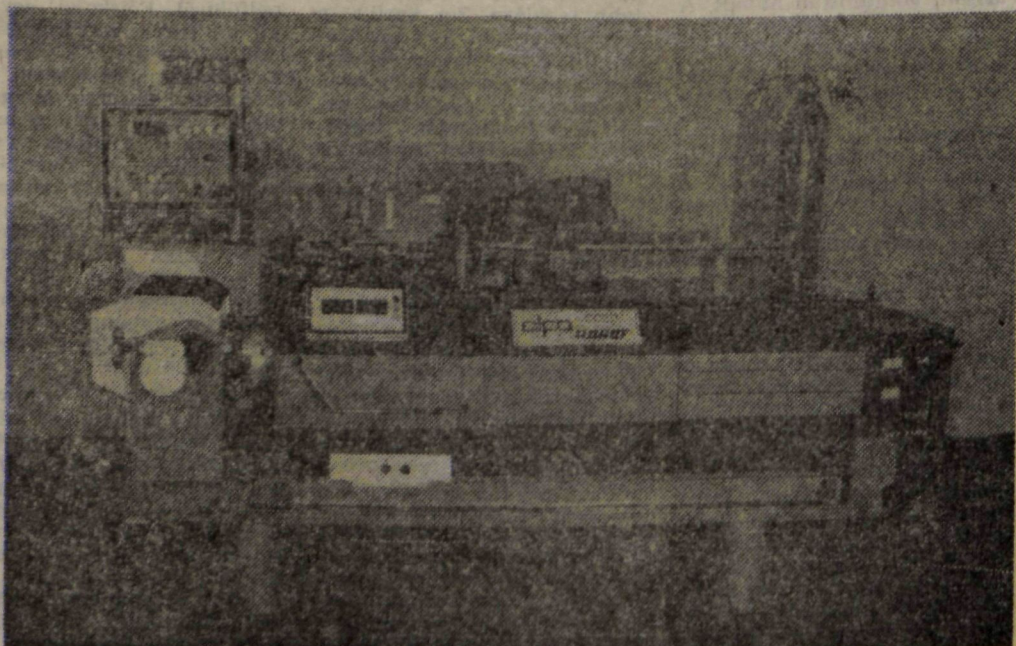
A magyar gépipar egyik legnagyobb vállalata, a Dígyőri Gépgyár a világ több, mint 30 országába szállítja termékeit magyar külkereskedelmi vállalatokon keresztül. A vállalat új és korszerűsített termékei évről évre bemutatkoznak a legjelentősebb nemzetközi szakkiallításokon és vásárokon. A magyar gépipar számára a legnagyobb nemzetközi bemutató természetesen a Tavaszi Budapesti Nemzetközi Vásár.

A DIGEP, mint rendszeres kiállító ebben az évben is teljes gyártási programját mutatja be a Tavaszi BNV-n mintegy 500 m² kiállítási területen, köztük félautomata hegesztőberendezést, fémlemez programozható vágására szolgáló gyártógépsort, négyemenetes huzalgépsort, vasúti ütközőbetétet, rugalmas tengelykapcsolókat, súllyesztékes kovácsolt termékeket, ipari, mezőgazdasági és speciális rendeltetésű szivattyúkat.

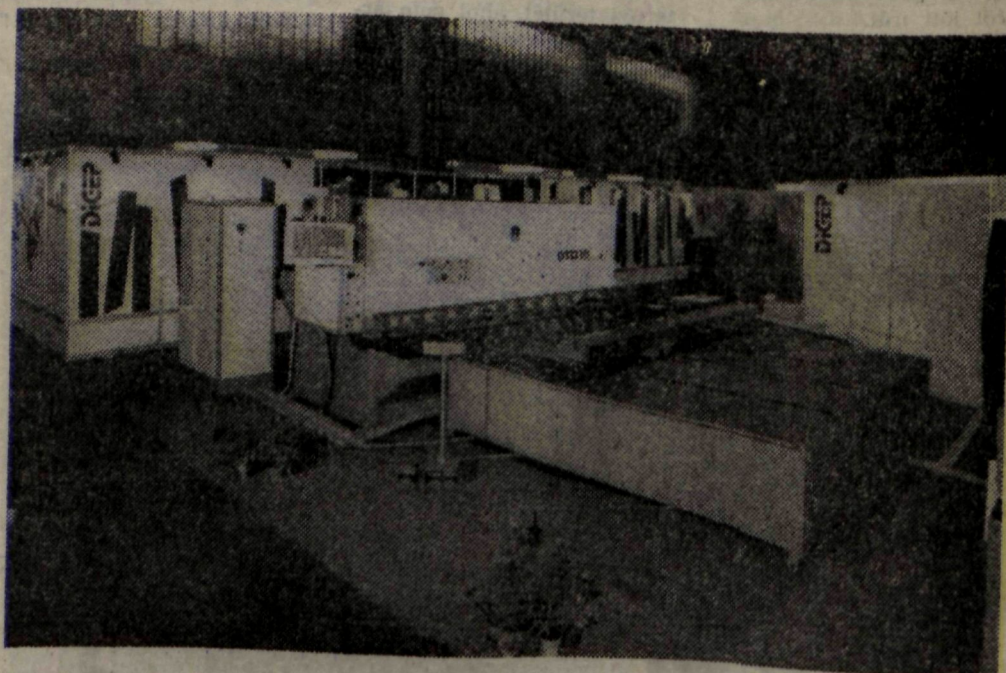
Dígyőri Gépgyár, 3544 Miskolc

Négyemenetes huzalgépsor

Félautomata hegesztőberendezés.

Lemezolló és lemezadagoló, amelyek részét képezik a négy fő részegységből álló lemezfeldolgozó gépsornak.

Költő „a férfikor kitélt-világú udvarán”

Az 50 éves Papp Lajos köszöntése

Papp Lajos, a Napjaink költő-főszerkesztője életének jubileumi, azaz 50. évéhez érkezett. Képek és motívumok mozaikkockáiból szeret verset, verskompozíciókat építeni. Kedvelt költői módszerével pergetjük vissza életének és művészi fejlődésének néhány képsorát.

Születésének színhelye: **Hódmezővásárhely**. Időpontja: 1936. április 21. Iskoláit szülővárosában kezdi, a Bethlen Gimnázium diákja, a Cseresznyés Kollégium ingyenes bentlakója. Kisdíák-ként részese Vásárhely örökségének, annak, amit a földmunkásmozgalmak jelentettek, amit a festők (Tornyai, Medgyessy, Koszta, Rudnay és társai) teremtettek. Elidőzött itt József Attila, megfordult a városban Juhász Gyula, Móricz Zsigmond, Féja Géza, Sinka István, majd asyhumot talált Németh László.

Az eszmélő kisdíák azonban más élményeket is őriz: a szegénység és a háború miatt teljesületlen vágyakat, csalódásokat. Az Oldalkosár utca 13-ban élte át a hadvonalasok rettenetét, a Bogárné kántor úr kertés házában a cselédlakásában. Édesanyja a lakhatásért mosta a nagyságáék szennyesét, takarította az egész házat.

Legmélyebb szellemi-lelki benyomásait a költő a háború iszonyatában élte át: „Emlékszem a robbanásoktól megvonagló földre a talpunk alatt, az égbolt ezüst-halálos dongóeregeire, ágyúk, fegyverek robajára” — írta *Hegedű és halál* című önéletrajzi vallomásában.

Anyja gyári munkás. Apja kőműves, akinek mozgalmi múltja van. 1942-ben bevonják katonának, a Frontra kerül, fogságba esik, csak 1947-ben tér haza. Beteg, de már gyógyulófényben új feladatokra vállalkozik. Megélt költőfia szavainak változást tartalmaz: „Jaj, de nehéz kereszt a század!”

Elődeiről, rokonairól írja a költő: „Parasztok voltak őseim. / Erősek, hajnalban keltek / És minden reggel leborultak / az életadó nap előtt.” Az apát követi a család, így kerül Papp Lajos az orosházi, majd a szolnoki gimnáziumba. Kiválóan érettségizik, a tanulmányi verseny helyezettjeként pedig felvételi nélkül jut be a szegedi egyetem bölcsészkarára. Életének számos szintjére közül mégis a szülőváros marad „az el nem nyert esed” szintjére: „Lehetnek csodálatos utazások, legszebb mindig a hazatérés”... „Ha Vásárhelyen megáll a vonat, / Úgy érzem mindig: hazaértem” — vallja *Hazatérés* című versében.

Szeged, az universitas meghatározó jelentőségű hatással van a fiatal költő eszmei-szellemi fejlődésére.

1958-ban szerez magyar-történelem szakos diplomát. 1963-ig a szegedi Dél-Magyarország szerkesztőségében újságíró, majd hat éven át a három szegedi egyetem és a tanárképző főiskola közös hetilapjának a főszerkesztője, a szegedi irodalmi élet egyik szervező egyénisége.

Költői pályakezdése rendkívül intenzív, egy évtizeden belül négy verseskötete jelenik meg: *Kikiáltó* (1959), *Friss szélben* (1961), *Aramlások* (1964), amelyért SZOT-díjjal tüntettek ki. *Sugárút 55* (1968). Három verse szerepel az 1963-as *Tiszta szigorúság* című versantológiában, köztük a Fodor Andrással által méltán dicsért, *É-*

szaka fellázadnak a szökőkutak, amelyben a szegedi színezetet eredeti költői látásmód hitelesíti.

József Attila az eszménykép: „A költő alkot, és ez nem jelent kevesebbet, mint hogy alakítja a világot, az emberi világot, az emberiséget, azoknak a segítségével, akik a társadalmi munkamegosztás révén mással léven elfoglalva, úgy osztoznak

együtt Miskolcon lakik. Kezdetben az Észak-Magyarországi olvasószerkesztőjeként, majd pedig 1975 tavaszától a Napjaink főszerkesztőjeként dolgozik. Ötödik verseskötete, *A domb mögött* (1976), zömében már a miskolci vers-termést tartalmazza.

Fenekig itta a keserűséget, a szakítás ürömpoharát. Attila a magányt, amikor „Négy óra fal között /

tiszta dallam”-ra vágyik, „levetve egyszer akár az inget, torkot szorító kényszerünket”. A „Sokat vívtam-pörökedtem”, a „Sokáig hangosabb voltam” következménye a későbbi lélekállapot: „Ma nehéz-szemű és szótlan”.

Verses öndefiníciója: „Költő vagyok, érző ember, / gyalgó vérhűs gyötrellemmel”.

Invokáció című versében kérdezi: „Eszmék rajzanak körülöttünk és jaj, mi marad belőlünk?” Korábban elképzelt rend lovagjaként „szélmalmokat vivott, költőként is váliolta „a ránk mért kort”. A „Csak hevültem... hittem a vakhit erejében” korszak után jogos a kérdés:

MI MARAD AZ EMBER NAGY AKARÁSÁBÓL MI LESZ A MEGYŰJTOTT SUGARAS SZAVAKKAL?

Összegző számvetést végez a *Kérdőjelek* című versében:

Az ember, ha már megmarad, elámul. Majd szobrot farag, s elnevezi hitnek, csodának. Szép gyermekkorában elszállt. Az utak mentén nem eperfák, csak ilyen szobrok állnak.

Papp Lajos megszenvedett költészetének újulását, megküzdött versművészetének differenciálódásáért. Realista szemléletét őrizve, módosult nézőpontja, erősödött kritikai attitűdje, nőtt a gondolatosság igénye.

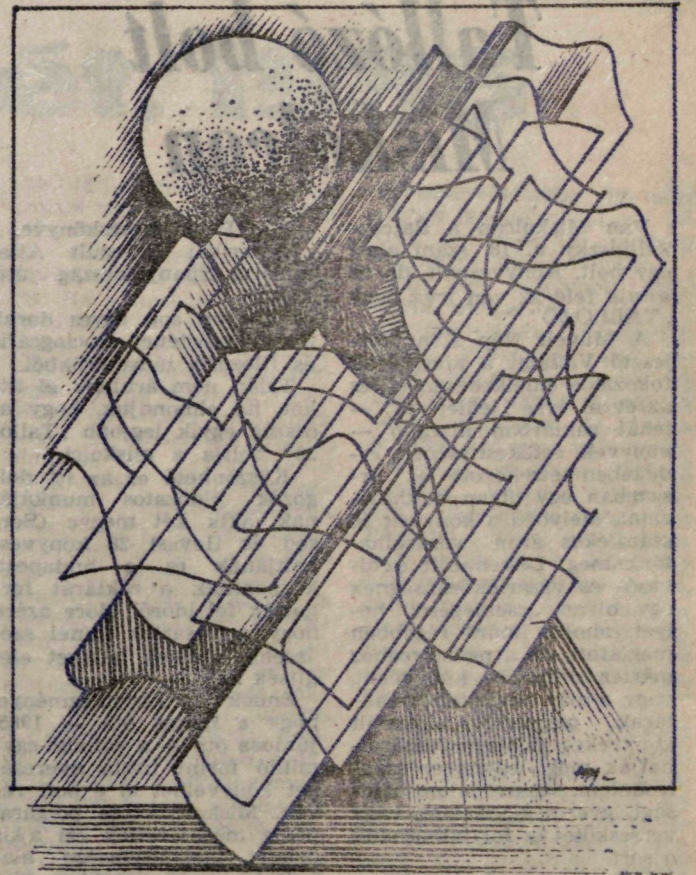
„Domb mögött” vált lakóhelyén a „Domb”-c a föld, csatog az ég. / Por, füst és láрма hőmpolyog”. Füstvárosnak nevezi Miskolcot, itt rendezte meg képzeletben életútjának kiállítását:

Ez a hely ez a domb jó lesz emlékeim négyzögének visszaneztem — vágy útja szegélyező kísértés árok föl vannak a szegek? howa tettük a kalapácsot? készül kiállításom, itt álldogál megvannyoie éven.

Költészetében ötvöződik a tárgyias-leíró és -közlő jelleg. A pályakezdés verseiben a leíró jelleg volt túlsúlyban, míg a közlő funkció *A domb mögött* című kötetben erősödött fel. A valóság elemeit egyaránt, így üdvözölte nálunk a szülőföldet: Kedves kishazám Borsod-Abauj-Zemplén, és Miskolc (és Sárospatak és a Bükkalja is), szívesen jövök ide vissza. Mintha mostanában még szívesebben jönnék... szaporodnak a kötődések. De az itt élők is sűrűn megfordulnak a könyvtárban. Kalász Lászlót, aki nap mint nap mosolygósan beköszön, hogy szívből jónapot kívánjon, ötvenedik születésnapján köszöntötte a barátok, tisztelők népes serege. Serfőző Simon a Holddal világítottunk című kötetének megjelenése alkalmából találkozott a könyvtárban olvasóival. Ezúttal is — mint annyiszor a könyvesünnepken — Kulcsár Imre tolmácsolásában szólaltak meg a költő sorai.

Papp Lajos *Békevilágháború* című — hatodik, megjelenése előtt álló — verseskötete a Magvető Könyvkiadónál fog megjelenni. Mielőbb szeretnénk hírt adni válogatott verseskötetéről is, amely még ebben az évben Miskolcon lát napvilágot. Költészete nyitott, folytatható és folytatni érdemes. Jogos kérdésére csak a jövő adhat választ: „Marad-e belőlem, / mint dalból dallam, / egy hangnyi emlék a / világlázúrvárban; / tettem-e, csak egy szót / a mindenbeszédhez?”

CS. VARGA ISTVÁN

Emléksorok a megyei könyvtár vendégkönyvéből

ÉVRŐL ÉVRE szaporodnak a bejegyzések a vendégkönyvben. Vallomások a könyvtárról, a hozzáfűződő ifjúkori és a későbbi könyves emlékekről. Baráti találkozások, jóízű beszélgetések hangulatát őrzik a sorok. Mások meg a kötődésekről, visszavágódásokról vallanak. Valahány mind más, de egy dolog mindig egyben közös, a könyv, az irodalom szeretete. Kiolvasható belőlük az ígért is, hogy visszatér a tegnapi vendég, mert bízik benne, hogy minden újabb találkozással népesebb lesz az értelem olvasók táborára. Erről szól az Új Írás estjének apropóján kelt bejegyzés, amikor Módos Péter, Bihari Sándor, Farkas László, Kerekes István és Kalász Márton jarták a megyei könyvtárban. Bihari Sándor, a megye szülője, külön is megörökítette idevonzódását. „Ma is visszajárok Miskolcra — írja — elsősorban a versírás kedvéért... szeretném, ha itt is szeretnének...” Száraz György, Fodor András, Kulcsár Szabó Ernő a Kortárs képviseletében voltak vendégek. Emléksorok népes hallgatóságát, érdeklődőit fűtött kérdéseket és válaszokat idéznek fel.

Fekete Gyula, akit nemcsak a megye városaiban, nagy könyvtáraiban, hanem kis falvaink „alig-könyvtáraiban” is jól ismernek könyvtárosok és olvasók egyaránt, így üdvözölte nálunk a szülőföldet: Kedves kishazám Borsod-Abauj-Zemplén, és Miskolc (és Sárospatak és a Bükkalja is), szívesen jövök ide vissza. Mintha mostanában még szívesebben jönnék... szaporodnak a kötődések. De az itt élők is sűrűn megfordulnak a könyvtárban. Kalász Lászlót, aki nap mint nap mosolygósan beköszön, hogy szívből jónapot kívánjon, ötvenedik születésnapján köszöntötte a barátok, tisztelők népes serege. Serfőző Simon a Holddal világítottunk című kötetének megjelenése alkalmából találkozott a könyvtárban olvasóival. Ezúttal is — mint annyiszor a könyvesünnepken — Kulcsár Imre tolmácsolásában szólaltak meg a költő sorai.

S a jóbarátok, pályatársak öröme a találkozás felett a Hetek antológiájának megjelenése alkalmából! Ki is tudná valamennyit felsorolni. Szakonyi Károly, Sánta Ferenc, Kolozsvári Grandpierre Emil, Kabdebó Lóránt... Szerzői estek, találkozók, irodalmi délutánok — emléksorok a vendégkönyvben prózában és versben. A szavak ritmusát, a rímek összecsengését, a mondanivaló nyelvi kifejezését

olykor a vonalak játéka oldja fel a vendégkönyvi bejegyzésekben. A könyvtárba látogatót néhanapján kiállítás fogadja az épület előcsarnokában. Olyan kezdeményezések lapjaiból összeválogatott kiállítások, akiknek a szokásosnál is jóval több közük van a könyvhöz, akik az illusztrálás tiszteletét érdemlő, szép feladatát vállalják, tanúbizonyságot tétel arról, hogy a művészetek — bár más-más nyelven szól — egy közös töről fakadnak. A Babits-centenárium alkalmából Feledy Gyula Kossuth-díjas grafikusművész kiállításában gyönyörködhetek a könyvtár olvasói, látogatói.

A vendégkönyvben lapozva könyves-mosolygós emléket idéz Hincz Gyula: előtte a fogyni nem akaró közönség sorai, s a Mester, amint fáradhatatlanul rója az emléksorokat. Ki hozzatartozójának, ki barátjának szánja a dedikált emléklapokat. Hincz Gyula ezerarcú lapjairól a mesterség nagy tudása, szavaiból a végtelen szerénység emléke őrződött meg. S vajon ki ne ismerne fel Reich Károly lírai finomságú, szép rajzait akár a könyvtári kiállításon, akár a könyvespolcok gazdag kínálatában, az általa illusztrált kötetekben? A vendégkönyvben a rajz, a jól ismert kecses női figura és a művész barátságos köszöntő sorai.

Zenész vendégek is gyakorta megfordulnak itt. „Non ambivi principatum nec bellum” idézi a vendégkönyvben Farkas Ferenc, a szerző a Rákóczi Kantátaból a könyvtár vendégjének tiszteletére. Vagy Szokolay Sándor, aki ittjárta-kor közvetlen egyéniségével, mondanivalójának atmoszférateremtő varázsvál nyűgözte le hallgatóságát. Es Szónyi Erzsébet, aki a közelmúltban járt a könyvtárban Hallgatósága: kicsik és nagyok, hajdani és mai tanítványok. Közösen esendült fel a dal, Weöres Sándor verse amit Miskolc város felkérésére zenésített meg a szerző. A vendégkönyvben az „átrt”, de az eredeti mondanivalót hűen őrző sorok: Hosszú a virágfűzér... egészen Miskolcig ér Budapestről, át a világon, kézbe-kézbe.

ÜNNEPEK ALKALMÁVAL úgy illik, hogy csupa ünnepelvést mondjon az ember. Azok akik a könyvtár vendégkönyvében látogatóikat megörökítették, hozzásegítettek, hogy a könyvtár életének számos, de nem kevésbé szép nétköznapját is ünnepnek érezzük. Köszönet érte mindannyiunknak!

KÖRNYEI LÁSZLÓNÉ DR.

Papp Lajos Beketowkák

1. Friss örömem sirályként repes
lelkem békeje tökéletes
(plimplöm)
pilléként szökken szívem mégis
vidul az ionizált lég is
fekszem hanyatt sugárzó fűben
vörök sugárzón jókedvűen
a béke napja fennen ragyog
természetesen nyugodni vagyok
(plimplöm)

2. Ha annyiból ennyi
ennyiből meg ennyi
mi marad? mi marad?
alig valamennyi

amiből kivonnak
amiből elvonnak
mi marad? mi marad?
ha csak húznak-vonnak

búvá jórandóság
dugdosott ingóság
mi marad? mi marad?
adó meg adósság

3. „Este van este van” — feketén bálongat
ki-ki s nyugolomba vonul
„Zúg az éji bogár” — azoknál boldogabb
a fejére csapnak Elkomonul

4. Miként született tehát?
alighanem akár a többi
csecsemő
Az első vers
miként született tehát?
csóknyi rúzból
amit a homlokára csókoztak
az első sznob-szerető
A sok-sok első vers után
a költő
miként született tehát?
tán mikor túladott
az első csokon-rúzsos
A költészet
miként született tehát?
meztelen talpak lenyomása
egy poros dűlőuton

5. Igen
és mégis
noha mert ómbár is csakúgy
most már
mármost
persze pedig sok
akármilyen csaknem
közel mintegy hát
amennyiben annyiban olykor
amikor bizony se
valami ahol ami
mindazáltal
hogy azért
ha nem
ó

6. Ülpszik a bő vacsora
Hull ró a csillagok pora
A hazugok elhallgatnak
Az igazak nem alhatnak

a költő tevékenységében, hogy művét szeretettel vesszük magukhoz. Mert a mű nem annyira a művész, mint inkább azok által él, akik szeretik a művészetet, és azért szeretik, mert keresik az emberséget...”

1969. november elsejétől Papp Lajos családjával

visszhangzik a szó, a lépés, a lélek. Mégis volt ereje az újkezdéshez, az élet újrendezéséhez. Őrzi az „emberibb emberré lenni” igényét, a „szeretek hinni, jót akarni” szándékát. Tudja: „didergő, kis lélek-magunkkal / nekünk kell mindent jót tenni.” „Sugár-szavú

Tallózó bolt Miskolcon

Van Miskolcon a Bajcsy-Zsilinszky u. 18. szám alatt egy bolt. Könyvesbolt, de az ajtaja felé az van írva, hogy „TALLOZO”.

A Múvelt Nép Könyvterjesztő Vállalat a könyvtárak fokozatos emelkedésének és az évről évre „leülepedő” — tehát raktárban maradó — könyvek értékesítésének érdekében létrehozott az országban egy olyan bolthálózatot, melyben a könyvek 50 százalékos áron vásárolhatóak meg. Létrehozott az olvasó- és vásárlóközönségnek egy olyan „csemegéző” helyet, ahol a már régebben meglátott, de a pénztárcához mértén drágább könyveket, vagy a már elfelejtett, a raktárak mélyéről előkerült könyveket féláron vásárolhatják meg, legyen ez szép-irodalom, szakirodalom, ifjúsági, gyermekirodalom, vagy verseskötet és folytathatnánk a sort.

Néhány szerző és cím a teljesség igénye nélkül:

Heinrich Böll: Csoportkép hölgyel.

Kurt Vonnegut: Börtöntöltelék.

Esterházy Péter: Termelési regény.

Ars poeticák a XX. századból.

Simon István, Soós Zoltán, Vas István, Gergely Agnes és Molnár Imre verseskötetei.

Az építészet és enteriőr a magyar századfordulón.

Az európai építészet története.

Gyártási és szerelési kézikönyv.

Épületlakatos munka.

Építsd magad.

Hegedűs Géza: Írnok és fáraó.

Igy élt Husz János.

Pán Péter meséskönyve, Amerikai Egyesült Államok és Spanyolország úti-könyv, és nagyon sok egyes darab irodalomtörténet, szociográfia és filozófia témakörökből.

Talán nem árulunk el titkot, ha elmondjuk, hogy az ország egyik legjobb „Tallózó” boltja a miskolci.

Köszönhető ez az itt dolgozó áldozatos munkájának, akik két megye (Borsod és Heves) 28 könyvesboltjának és a budapesti központnak a raktárát forgatják fel időről időre azért, hogy a vásárlók minél szélesebb körének igényét elégítsék ki.

Ennek következménye, hogy a nyitás óta — 1985. júniusa óta — a vállalat egymillió forint tiszta nyereséget könyvelhet el e bolt révén, Miskolc város polgárai pedig megszerették ezt a kis üzletet, törzsközönsége alakult ki, s egyre többen térnek vissza ide válogatni, „tallózni”.

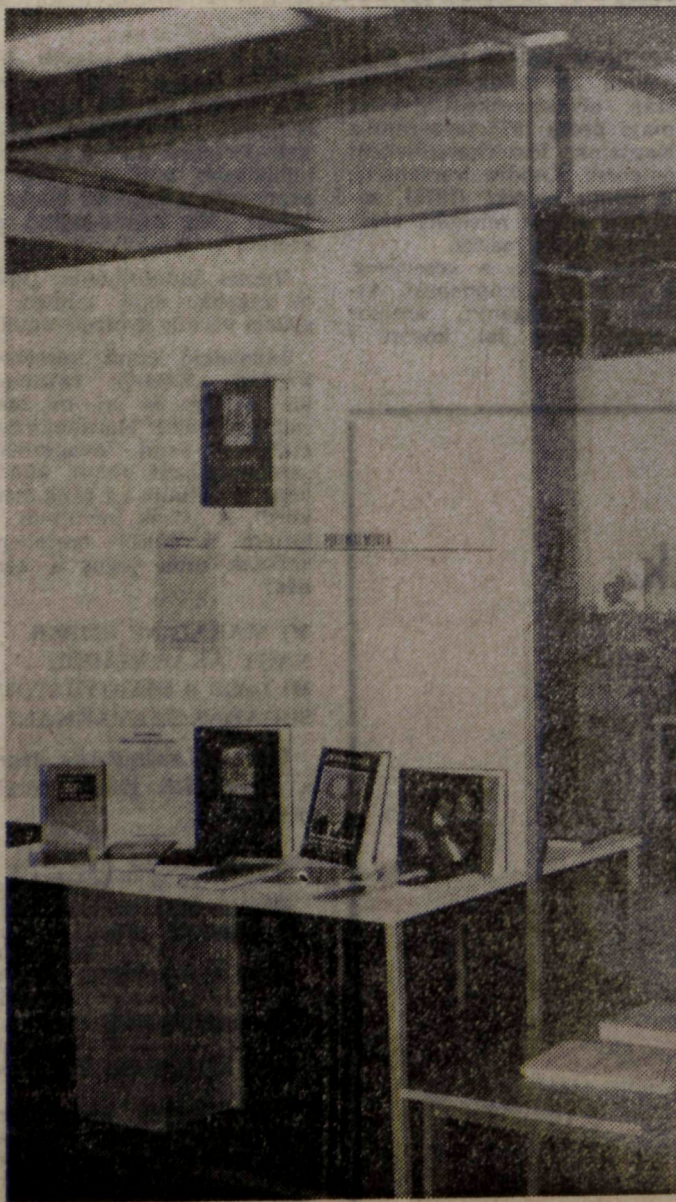
De a boltot nemcsak az egyéni könyvbarátok látogatják rendszeresen. Gyakran felkeresik közületek, intézmények is nagyobb tételű vásárlás céljából.

A közelmúltban bevezetésre került az egységáras vásár — az 5—10—20 forintra leértékelt könyvek vására, s ez még több könyvet szerető embert — nyugdíjast, felnőttet, diákot vonz ide.

Ez a könyvesbolt bizonyítja azt, hogy minden olyan új kezdeményezés, mely a vásárlók igényeihez közelít, hamar megértésre talál és népszerűvé válik.

(tánczos)

Szép könyvek kiállítása

IL RÁKÓCZI FERENC MEGYEI ÉS VÁROSI KÖNYVTÁR MISKOLC

A miskolci IGE-íróhét 50. évfordulóján

Az 1930-as években Miskolc városa sok magyar író látott vendégül. A város irodalmi és társadalmi szervezetei meghívására Móricz Zsigmond, Kassák Lajos, Kosztolányi Dezső, Babits Mihály és mások jelentek meg és szerepeltek műveikkel a közönség előtt. Írói szeregszemlére két alkalommal került sor ezekben az években: 1933 júniusában a „Lillafüredi”, 1936 augusztusában pedig a „miskolci íróhét” megrendezésekor. 1933-ban majd’ százán, 1936-ban ötvenen vettek részt az író-találkozón, melyeknek házigazdája Miskolc város és Borsod megye hivatalos vezetői voltak.

Az írók szervezését és a program összeállítását az Írók Gazdasági Egyesülete — népszerűbb és ismertebb nevén: IGE — vezetői végezték el. Az ötszáznyi író tömörítő IGE — az írók anyagi és alkotói érdekvédelmének célkitűzése mellett — a közönséggel való kapcsolatteremtés, valamint az írók közötti személyes érintkezés létrehozása érdekében íróhét rendezését is tervbe vette. Az első IGE-íróhétre az alapítás évében, 1932-ben került sor, amikor a Balaton partján fekvő városokat látogatták meg. Ezt követte 1933-ban a lillafüredi, 1934-ben a margitszigeti, 1936-ban pedig a miskolci íróhét.

Az íróhét irodalmi emlékei történeti-irodalomtörténelmi értékkel bírnak. Ezek közé tartoznak a közönség előtt elhangzott előadások, írók és előadóművészek által elmondott versek és elbeszélések, továbbá az egyes

íróhét alkalmából megjelent sajtókiadványokban közölt írások; s nem utolsósorban az íróhét élményeinek hatása alatt született művek. Mindezeket ki egészítik a korabeli sajtóbeszámoló az íróhét eseményeiről, valamint a résztvevők évtizedekkel későbbi visszaemlékezései.

A Miskolcon — 1933-ban és 1936-ban — összegyűlt írók jelentős irodalmi örökséget hagytak ránk. A Lillafüredi Fürdőújság 1933-as íróheti különszáma irodalom- és sajtótörténeti ritkaság: a benne közölt Babits, Kosztolányi, Móricz, Szabó Lőrinc, József Attila, Gelért Oszkár, Somlyó Zoltán, Somlyó Zoltán, Somlyó Zoltán művek a korról, s benne az írói közérzetről szóló valóságok. 1936-ban a Miskolci Nemzeti Színház színpadára lépett tizennégy író között Sárközi György, Nagy Lajos, Tersánszky Józsi Jenő, Mécs László, Veres Péter, Várnai Zseni és Peterdi Andor neve és személye, továbbá az Ascher Oszkár által tolmácsoló Illyés Gyula, József Attila, Szabó Lőrinc és Erdélyi József-versek zálogát jelentették a progresszív társadalmi kritika jelenlétének az elhangzott művekben; nem beszélve azok művészi-alkotói színvonaláról. Az íróhét született művek közül eddig József Attila Odája és Babitsot megkérlelő verse kapott méltó figyelmet.

Az évfordulót a Megyei Könyvtár az ünnepi könyvhéten emlékműsorral ünnepeli.

M. Pásztor József
Irodalomtörténész

Május a könyv ünnepe

Az ünnepi könyvhét elsősorban a mai magyar irodalomé. Könyvtúrákon, sátrakban, pavilonokban nemcsak a művel, hanem a mai magyar próza és vers képviselőivel is találkozhatnak a dedikálások és író-olvasó találkozások alkalmával.

A könyv ünnepén — az ünnepi könyvhéten is szeretettel várjuk.

Mi állandóan az Ön rendelkezésére állunk:

— ha bármilyen könyvet keres, az olvasás, ajándékozás örömeért

Kazinczy könyvesbolt

Miskolc, Széchenyi u. 33.
T.: 15-268.

— ha szakkönyv szükséges munkájához, tanulásához

Szakkönyvesbolt

Miskolc, Széchenyi u. 54.
T.: 15-243.

— ha régi könyvritkaságot keres, illetve elad

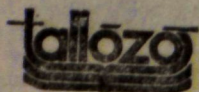

Antikvárium

Miskolc, Déryné u. 2.
T.: 15-871.

Tallózó könyvesbolt

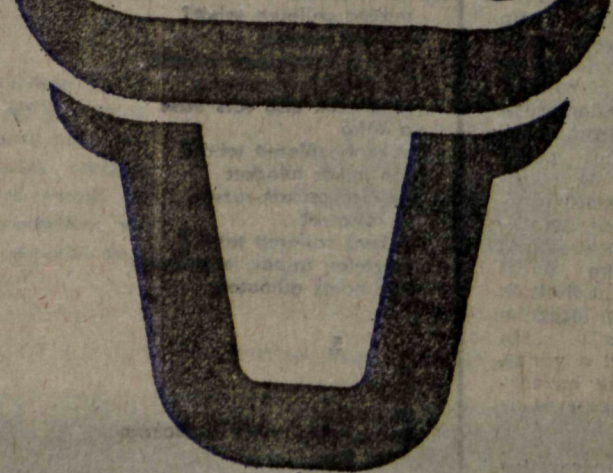
Miskolc, Bajcsy-Zs. út 18.
T.: 17-926.

Várjuk szeretettel:

MÚVELT NÉP KÖNYVTERJESZTŐ VÁLLALAT

HÚSIPAR MISKOLC

**Figyelmébe
ajánljuk
házasias ízű
parasztmájásunkat!**

Magvető-könyvhét, 1986

Az idei könyves ünnep alkalmából megjelenő kiadványok túlnyomó része a Magvető műhelyeiben készült; ezért érdemes e kiadvánkok választékát alaposabban áttekinteni.

Immáron negyedszázados hagyomány szerint az antológiák sorában most jelenik meg a Szép versek és a Körkép, valamint a Rivalda. Ebben az évben szomorú alkalomból adtak közre egy további szöveggyűjteményt: *In memoriam Kardos György* a kötet címe. A kiadó munkatársai nemrégiben elhunyt igazgatójukra emlékeznek ezzel az antológiával. Kardos György 25 éven át vezette az intézményt a magyar irodalom ügye iránti legmagasabb fokú elkötelezettséggel, az igazgató távozásával támadt ürt nehéz lesz betölteni.

Hazai szépprózánk új termésein ismét találunk egy kötetet *Kolozsvári Grandpierre Emil* önéletrajzi fogsatású írásából; ezek most rövidebb lélegzetűek a korábbiaknál, de tovább vizsgálják a kérdést: mit és hogyan alakított az író életén, jellemén, pályaképének alakulásán a család, Grandpierre a közelmúlt hazai történelmét saját családjának vizsgálatával is magyarázza, s ez a szokásostól eltérő módszer sok mindent megértett az olvasóval. A könyvhöz kiegészítésként fűzött fejezet külön figyelmet érdemel. „Két fogalom” címmel az életstílus és a „beteg valóságérzék” fogalmait magyarázza az író, mivel mindkettő sú-

rún szerepel eszmefuttatásai-ban. A szabatosan leírt ismérvek után jön a következtetés, mely embertársainkat két nagy csoportra osztja: a gondolkodók csoportjára és a nem gondolkodók tömegére. A kötet címe: *Emberi környezet*.

Illés Endre műveiből készült az *Ezüstpénz* című kötet, régebbi s újabb elbeszélések foglalatoként. Az író „Félszáz portrévázlat férfiakról” — alcímmel látta el a könyvét. A valóság ihlette és a képzelettel szárnyaló novellákon kívül néhány írói arckép (Illés Endre szerint „árnykérajz”) egészíti ki a kötetet. Goethe és Kazinczy, Berzsenyi Dániel, Vörösmarty, Petőfi, Szabó Dezso és a nyomdász Kner Imre jelennek meg az árnykérajzokban.

Moldova György kamionosokról szóló új riportkönyve, *A pénz szaga* már olvasható volt különböző hetilapok, folyóiratok hasábjain, részletekben, mégsem vitás, hogy az egyik slágerkönyv ez lesz az idei könyvhéten. Moldova két éven át ismerkedett egy olyan foglalkozással és életmóddal, mely egészen újképletű nálunk, s akik művelik, azok csak saját tapasztalataikra támaszkodhatnak. A kamionosokkal végigutazott sok ezer kilométer tette Moldovát bennfentes riporterré, s teszi hitelessé a könyv számtalan, jellemző epizódját.

Másik nagy könyvheti sikernek *Csernus Mariann* munkája ígérkezik, ez a „Rakéta Regénytár” újdonsága. Ha egy ismert és népszerű színész könyvet ír, az már eleve érdekli az olvasót; meglepetés, ha a könyv ráadásul irodalmi érték. Az *Eszterlánc* című kötet ilyen. Meglehetősen csapongó, képzetársítások során időjártékot is játszó írásművet vehetünk kézbe: egyazon súlya és szerepe van itt

a gyermekkorok, színház-nak, barátoknak, verseknek. Ha valaki szabályos életrajzot ír, elkötelezi magát, hogy mindenről beszámoljon. Szerzőnk csak felvillant bizonyos eseményeket, olykor csupán azért, mert évtizedek után a mában találja meg azok következményeit. Ez a módszer elégséges ahhoz, hogy a színész-író gyönyörű emléket állítson édesanyjának, s anatómiai pontossággal feltárja nagy találkozásait Psychevel, a Weöres Sándor-megálmodta sosemvolt, de mégis hús-vér XIX. századi költővel. Ebből a találkozásból született a felejthetetlen előadást, melyen a Psyche-versek láncolata monodrámává nőtt Csernus Mariann előadásában.

A mulatságos olvasmányok kedvelőinek szól Csák Gyula kisregénye, a *Szeplőtelen Kelemen* (szintén a „Ra-Re”-sorozatban). Képtelen falusi történet indítja a regényt; a kikapós csárdásné erőszakkal vádolja szerelmét a bíróság előtt, hogy a váratlanul hazaérkező férj előtt valahogy igazolja magát. Ez vigjáték vagy harsány népszimfónia is lehetne, ha az idő nem a második világháborút idézné. A kocsmárosné naivnehezen összetakolja sosemvolt becsületét, szegény Kelemen viszont életreszólóan viselni kényszerül el sem követett tette következményeit. Ezek a következmények váltják együttérző mosolyra a komikumot.

A prózai művek sorában figyelemre számít még *Hernádi Gyula A boldogság templomai* című munkája, amit némi túlzással kalandregénynek is nevezhetnénk. Valóban: amit a politika alakulása és a tudomány fejlődése századunkban, azt a MEK *Báthány Lajos* című kötetében is megismerhetjük. A kötet újít, de versei mégis utánozhatatlanul Szécsi-versek. Az illúziók tüntényos jelenségekre; csak ott

firtatja a titkokat, ahol magyarázatot is lehet. Ilyen például Arisztotelész-drámájának színrevitele, amit a szerzőknél szokásos és jogos kíváncsiságnál nagyobb érdeklődéssel kísért végig. A dráma szövege ugyancsak olvasható a kötetben.

A versek műfajában idén a szokásosnál kevesebb kiadvány készült a Magvetőnél az idei könyvhétre, ami viszont megjelent, az egytől-egyig figyelműnkre érdemes. *Kálnoky László* nem sokkal halála előtt zárta le *Höstetek az üllőkádban* című kötetét. A hétköznapiok, idézve elbeszélő versek és a líra tudományának abszolút birtoklásáról valló szürrealista hangvételű kis remekművek sorakoznak a kötetben. Az első ciklusnak „Alom a magyar avantgarde-ről” címet adta a költő, azt a jámbor óhaját ébresztvén az olvasóban, hogy vajha ilyen tisztaszép művekben találkozhatnának a többnyire zavarosan értelmezett irányzatokkal. Kálnoky László nagybetegen teljesítette ki költészetét; egyrészt sokkal többet írt, mint korábbi évtizedeiben, másrészt a kései versek a höní líra legmagasabb, legértékesebb régióiba emelkedtek.

Nemes Nagy Ágnes összes verse olvasható *A Föld emlékei* című könyvben. Kisebbségi, legújabb kori történelemkönyv ez versben elbeszélve. A költő akkor indult, amikor a második világháborúról lehetett a legtöbb mondanivalója, s időszerűségeinkhez kapcsolódó figyelme a mai napig tart. Közben keveseknek adatott látásmóddal és képi világgal rögzít-közvetít hangulatokat, beszél el a „marokkal körbehatárolt Szécsi Margit *Báthány Lajos* című kötetében is megismerhetjük. A kötet újít, de versei mégis utánozhatatlanul Szécsi-versek. Az illúziók tüntényos jelenségekre; csak ott

lása, idill helyett a felvállalt szomorúság szépsége fénylik fel a költeményekben. *Károlyi Amy* „zárszámadásnak” nevezi *A szobrok* című kötetét. Ha a lírában egyáltalán lehetséges méricskélteni, akkor a költő utóbbi verseiben valóban számítóan mérlegre tett jót és rosszat, méltót és méltatlant csak azért, hogy az összeadás-kivonás után az élet egyensúlyát s ennél fogva tökéletességét hirdesse. Különlegességnek számít, mert így együttesen még nem láttuk az idevágó műveket: *Kassák Lajos* *Szegyűjtött műfordításait* is közreadta a Magvető az idei könyvhétre. Az aszkétikusan szigorú, csak verseivel és pikúrájával foglalkozó művész nyitott szívvel figyelte a nagyvilág irodalmát; annyit s akkor fordított belőle nyelvünkre, amennyi meggyőződése szerint tanulságos, életet jobbító s szépítő számunkra.

A Magvető Kiadó, mint a magyar irodalom első számú hadállása, az utóbbi tíz-tizenöt évben tágas teret szentelt a magyar múlt dokumentumokban hitelesíthető emlékeinek is. Így indult előbb a „Tények és tanúk” sorozat, utóbb a „Nemzet és emlékezet” elnevezésű könyvfolyam. Most talán *Fügedi Erik Ispánok, bárók, kiskirályok* című kötetét érdemes kiemelni. Ez a könyv az államalapítástól a Mátyás király halálát követő korszakig tárgyalja voltaképpen a társadalom teljes szerkezetét, azáltal, hogy a vezető rétegekről szól. Feudális államszerkezetünk s annak hosszú évszázadokra meghatározó szerepe pontosan megismerhető a neves történész munkájából. Ugyancsak jeles munka *Urban Aladár* írásműve, ez egyetlen történelmi alak személyn keresztül tárgyal ember nagyságot, korszakot, politikát, európai összefüggéseket. *Báthány Lajos*

miniszterelnöksége cím alatt vaskos kötetet talál az olvasó temérdek új kutatási eredmény közzétételével.

Ha egy könyvheti listát frivól módon az írók „I mit tud”-jának tekintenénk, akkor okvetlenül kell legyen „egyéb”-kategória is. Ide tudom sorolni a nálunk későn megismert, de kivételzetlen kedvessé vált orvos-író, vagy író-orvos: *Lénárd Sándor*. „Völgy a világ végén”, „Egy nap a láthatatlan házbán” s többi műve fémjelzi nevét. Bár a „Micsimacskó” tette világhírűvé úgyis, mint fordítót. Az általa latinra öregített meséből tanulják ma is a klassz us nyelvet Közép- és Dél-Amerikában.

Legutolsó műve részben művelődéstörténeti tanulmány, részben kedves játék. *História szakácskönyvet írt a római konyha* címmel — mi egy stuttgarti kiadást vetünk át, németből készült a fordítás a szerző anyanyelvére. Lénárd első emigrációja Itáliába vezetett, ott élte végig a második világháborút, s annak végtelenül hosszúsú idején megismerte a római konyha összes titkait. Az általa elővezetett (és háziasszonyi szempontból meglehetősen pongyola, mert a dekák és deciliterek ügyében abszolúte nagyvonalú) receptek mellé mindig elbeszéli, hogyan említik ezt vagy azt az ételt már az antik rómaiak is; az aromához és az összhatáshoz nélkülözhetetlen fűszerek honnét erednek, s milyen nemzeti villongások övezik például a nemzeti eledelt: a pastasciuttát. Nápolyban meg nem ennék azt a sugót (a spagettihez járó öntetet), amit Bolognában egyedül üdvözítőnek tartanak. Bölcös mosollyal írták ezt a könyvet, s nagyon jó, hogy ilyen írásmű is megjelenik a könyvhéten.

Takács Margit

Tájékoztató

Az ünnep, mint társadalmi jelenség, régóta kísérője az emberi közösségek életének. Kialakulása egyidős a család, a társadalom létrejöttével. A családi élet nagy eseményeinek megünneplése régi és természetes igény. Irodánk feladata az, hogy a családi ünnepeket megrendezze, lebonyolítsa, és ezzel a résztvevőknek esztétikus, maradandó élményt nyújtson, tartalmasabbá, külsőségeiben is színvonalasabbá téve azokat.

Fő tevékenységi területeink:

- házasságkötés
- névadás
- polgári
- gyászszertartás

E három fő tevékenységen kívül egyéb események, rendezvények lebonyolítását is vállaljuk. Ilyenek: nőnap, anyák napi ünnepség, nyugdíjastalálkozó stb.

Egyik új szolgáltatásunk: videofelvétel készítését vállaljuk családi és társadalmi események kapcsán.

Célunk: minél többen vegyék igénybe szolgáltatásainkat, mind a családi, mind a társadalmi és politikai ünnepségek rendezéséhez.

TÁRSADALMI ÜNNEPSÉGEKET ÉS SZERTARTÁSOKAT SZERVEZŐ IRODA
Miskolc, Petőfi u. 39.
T.: 38-335, 89-251, 18-809

A Miskolci Fényképező Szövetkezet

értesíti a város és a megye lakosságát, hogy az általuk készített színes felvételek kidolgozását

megyei fiókjaira is kiterjesztette. Vidéki felvételhelyeinken

12 munkanapos határidővel

Miskolc város területén az elkészítés ideje továbbra is 6 munkanap.

Műtermeinkben várjuk megrendelőinket

fekete-fehér, eredeti színes műtermi felvételek készítésével. Riportrészlegünk telefonhívásra, mind a lakosság, mind a közület rendelkezésére áll. Igazolványképeket 24 órás határidővel készítik műtermeink. Keressék fel könyvkötő részlegünket, gyors munkával és garantált minőséggel állunk a lakosság és közületi megrendelőink szolgálatára. Miskolc, Korvin Ottó utca 11.

Filmnyár '86

Ajánlás a filmnézőknek!

A nyár a kirándulások, üdülések, szabadtéri programok ideje. Ez az évszak jelenti a felüdülést, a kikapcsolódást gyermekeknek, fiataloknak, de jut belőle néhány hét a felnőtteknek is. A szezonális jellegnek megfelelően ajánlunk új filmeket a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Mozizem Vállalat. Célnk, hogy kellemesen, hasznosan, jól szórakozva töltsék el a nyári napokat, estéket. A nyári filmprogramok bővítése érdekében tematikus sorozatokat mutatunk be filmszínházainkban, és a szabadtéri vetítőhelyeken, kertmozikban:

Tudományos-fantasztikus, zenés és kalandfilmeket, vigjátékokat, krimiket, irodalmi filmadaptációkat.

Az ünnepi könyvhéthez kapcsolódva ajánlunk közönségünk figyelmébe néhány nagysikerű irodalmi mű alapján készült filmalkotást:

A **TANFŰVÁNYOK** című magyar filmet dr. Szanisztó József emlékiratának felhasználásával Bereményi Géza írta és rendezte.

IDŐ VAN. Színes magyar grézsk filmkomédia. Gothár Péter filmjének forgatókönyvét Esterházy Péterrel közösen írta a rendező.

A nyári filmajánlatot több, 1945 előtt készült magyar film is színesíti: **NÁSZÚT FELÁRON, EGY BOLOND SZAZAT CSINÁL.** Június 5-től kerül a mozikba Kalmár László híres filmje, a **HALALOS TAVASZ**, amely Zilahy Lajos 1922-ben kiadott regényének 1941-ben készült adaptációja.

Jurij Nagibin: **TÜRELEM** című novellája nyomán készült Igor Talankin filmje, a **Zűrös hétvége** című színes szovjet film, amelynek egyik főszereplője Alekszej Batalov.

Jurij Bondarjev: A **PART** című regényéből készített azonos címmel kétrészes játékfilmet Alekszandr Alov és Vlagyimir Naumov.

Alesz Adamovics: Hatinyi harangok című ebeszéléséből készült Elem Klimov megrázó alkotása, a **JÓJJ ES LÁSD!** című kétrészes szovjet film.

A láthatatlan ember, színes szinkronizált szovjet sci-fi, H. G. Wells világhírű regényének adaptációja augusztus 21-től látható a mozikban.

A Választás című színes cseh-szlovák film alapjául szolgáló nagysikerű regény Karel Mšar: a Periféria 1977-ben jelent meg nyomtatásban.

A-Q hiteles története, színes kínai filmdráma Lu Hszün azonos című ebeszélése nyomán készült. Lu Hszün (eredeti nevén Csou Su-zen) a modern kínai irodalom legnagyobb ebeszélője, a kínai kritikai realizmus megteremtője.

AZON A TAVASZON NEM SÜTÖTT A NAP, Magyarul beszélő, színes lengyel háborús dráma Jerzy Oflerski azonos c. regényéből készült.

Paul Gallico regénye alapján készült a **POSZEIDON-KATASZTRÓFA**, színes amerikai katasztrófafilm, amely egy hatalmas óceánjáró hajótörésének tragikus-izgalmas mozzanatait kíséri nyomon. Figyelemre méltó, hogy a film létrehozói között 13 Oscar-díjast találhatunk.

Az amerikai krimirodalom hagyományait idézi meg Wim Wenders a **Piszkos ügy** című filmében, amelyet Joe Gores műve nyomán forgatott.

Graham Greene: Tiszteletbeli konzul című művéből John Mackenzie készítette azonos címmel filmet.

AGATHA Christie, a világ első számú bűnügyi regényírója, a krimik királynője. Több mint 36 év teit el első könyve kiadásától, és az azóta eltelt idő alatt több mint 450 millió példányban adták el regényeit. 100 nyelvre fordították le műveit, melyek nyomán 20 film készült.

Augusztus 7-től kerül a premierzóba Az ártatlanság bizonyítása című színes, szinkronizált angol krimi, amelynek alapjául Agatha Christie azonos című regénye szolgált. Szereplők: Donald Sutherland, Sarah Miles, Christopher Plummer, Faye Dunaway.

Egyidőben jelenik meg Alfred Hitchcock alkotása is, a **Hátsó ablak**, amelyet Cornell Woolrich ebeszélése nyomán forgatott. Főszereplők: James Stewart,

Grace Kelly, Wendell Corey, Thelma Ritter.

Színes svéd krimi: A mallorcai ember, Bo Widerberg író-rendező munkája, amelyet Leif G. W. Persson című műve alapján készített. Június 12-től látható a mozikban.

NYÁRI FILMKOKTEL A MOZIKBAN

Nagy közönségsikerű filmek gazdag kínálata várja az érdeklődőket május közepétől augusztus végéig.

Kiemelkedő sikerre számíthat az Indiana Jones és A végzet temploma, Harrison Forddal a főszerepben. Ő játszotta a Vakmerő régészt Steven Spielberg és George Lucas első közös filmjében, Az elveszett frigyáda fosztogatóiban.

Kellemes szórakozást ígér a Popeye című amerikai film, Robert Altman fergeteges zenés paródiája.

Fantasztikus meseelemekkel tűzdelt, látványos film a Téma és a Krull bolygó ellen című sci-fi.

Donald kaesa nyári kalandjai című színes, feliratos amerikai rajzfilmsorozat Walt Disney világának hagyományos figuráival terem mulatságos kalandokat gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt.

A kung-fu filmek műfaja Hongkongban született, s fejlődésének új szakasza egy amerikai állampolgárságú kínai színész, Bruce Lee Hongkongban való megjelenésével kapcsolatos. 1971-74 között több olyan filmet készítettek, amelyek az egész világon sikert arattak. Bruce Lee személye körül, aki 1973 nyarán titokzatos körülmények között halt meg, legenda alakult ki, amely máig is él.

Kínálatunkat a július 17-én megjelenő Bruce Lee-filmmel zárjuk:

A **SARKÁNY KÖZBELEP.** Színes, feliratos hongkongi kalandfilm. Rendezte: Robert Clouse. Főszereplők: Bruce Lee, Saxon, Kim Kelly. 36 szórakozást kívánunk.

XI. MISKOLCI IPARI KIÁLLÍTÁS

ÉS VÁSÁR — 1986

- BŐVEBB ALAPTERULETEN,
- TOBB KIALLITÓ,
- VÁSÁRLÓK UTCAJA,
- ALLANDÓ INFORMÁCIÓS SZOLGÁLAT,
- VÁSÁR A VÁSÁRBAN,
- DIVATBEMUTATÓK,
- SZÍNES MŰSOROK.

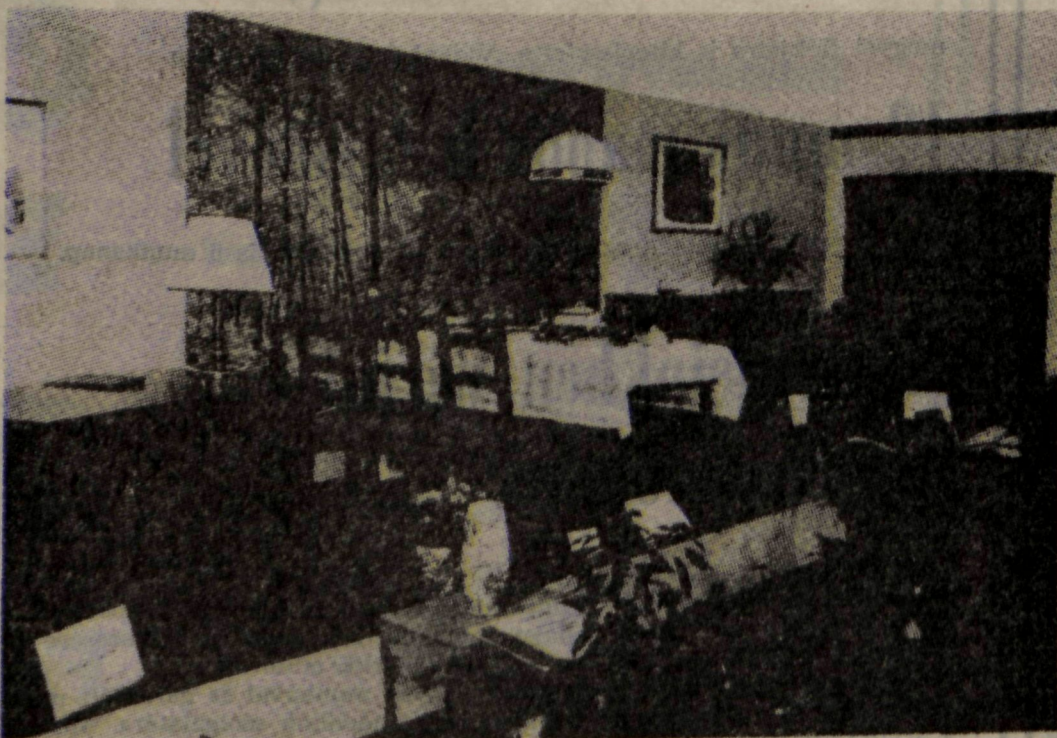
ONT IS VÁRJA, ONT IS HIVJA
A XI. MISKOLCI IPARI KIÁLLÍTÁS ÉS VÁSÁR RENDEZŐSÉGE
MISKOLC VÁROSI SPORTCSARNOK
1986. AUGUSZTUS 15-24-ig

BORSODTOURIST

A BÚTORKER ÁRUHÁZ

tisztelettel várja vásárlóit

minden igényt kielégítő bútorkínálatával

B

bútorker

Miskolc, Besenyői u. 14.

Megnyílt az ANNA étterem Miskolc-Tapolcán

*Egy kellemes séta után
megpihenhet, felüdülhet a szép
környezetben, ahol finom
ételekkel, italokkal várjuk
kedves vendégeinket.*

Estéenként a KRISTÁLY BRT
szolgáltat hangulatos zenét.

Várja vendégeit a Misko'ci

Vendéglátóipari Vállalat

Kedvére válogathat a húskonzervek, pástétomok között,
az ABC-áruházakban.

A konzervet nem kell hűteni.

Legyen otthon tartalék is!

IL. KÁKÓCZI FERENC
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR
MISKOLC

SORSOLÁS!

augusztus 20-án

A XI. MISKOLCI IPARI VÁSÁRON

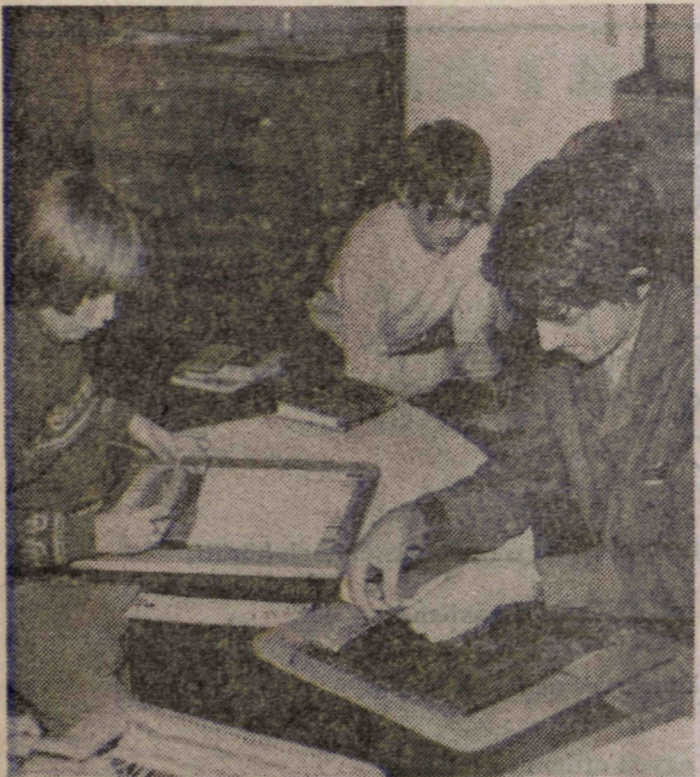
Azok az építkezők, akik 1986. január 1. és június 30. között
ANYAGBIZTOSÍTÁSI SZERZŐDÉST kötöttek Heves,
Nógrád, vagy B.-A.-Z. megyei telepeinken, sorsoláson vesznek
részt, két kategóriában.

Nyeremények

10 ezer Ft – 50 ezer Ft-ig terjedő építőanyag-utalvány,
mely azon a telepen váltható be, ahol a szerződést kötötték.

TALÁLKOZZUNK A VÁSÁRON!

Találkozások

Eltelt egy év. A májussal együtt megint a könyv-ünnep. A sátraival, az újdonságaival, a jókedvével és a bosszankodásaival. Személy szerint én szeretem és várom a Szabadság téri sátrakat, mert jó kimenni, bókászni, s még sopánkodni is jó, hogy most megint, hogy mennyit, hogy holnap zsiros kenyert kap vacsorára a családom, mert a rántott hús árát, ám, itt viszem könyveden lóbálva a nejlontasakban a kezemben. Szeretem, mert zsörtölődni is csak ismerősökkel lehet, akik ugyanúgy mondják a magukét, mint én, s közben einkosan összekacsintunk. Talán azért, mert mindannyian tudjuk, hogy a zsiros kenyerre azért jut friss retek, paprika, s mert alig vártuk, hogy az újdonságok között kedvünkre kitudkáljuk magunkat. S hogy a könyvvásáris, könyvkeresgetés ürügyén szót váltunk ne csak az időjárásról, hanem a legfrissebb olvasmányunkról, az éppen slágerkönyvről, s hogy mi ígérkezik annak, mit visznek az emberek, mint a cukrot.

S várom meg másért is az ünnepi könyvhétet Várom a találkozásiért. Amiből az év egyéb napjain ritkábban jut ki. Hogy okos emberek módjára okosan beszéljünk — néha indulatosan is persze — irodalomról, az irodalom feladatáról, és az emberről. Olyanok ezek a találkozók, mint amilyen tengerpart homokjában különlegesen szép, éo kagylót találni. Ahogy azokat őrizgetjük féltőn (s ha rájuk nézünk, a tengerpart nyarának perzselését, a

nagy víz felől sósan permegező szellőt érezzük), úgy vigyázzuk a találkozásokat is. Az őszinte, emberi gesztusokat. A költő, az íróvendég emberi gesztusai, egy-egy mondat igazsága tovább élnek bennünk. A személyessé vált élmény; a fehér papírlapokból kibontakozó gondolatokkal és gondokkal birkózó embert a puritán-pórény lemeztelenedő alkotót meglesni nemcsak emberi gyarló kíváncsiság. Több annál. Mert emlékszem tavalyról Serfőző Simonra, s előbből Kalász Lászlóra... S mostanról, egészen közelről Pápp Lajos estjére is, a szimfonikusok malombéli terméből. S örülök, hogy ezen a most kezdődő ünnepi könyvhéten (bár a könyvsátrakban alig találunk tőlük újdonságot, a három fiatal, Csorba Pirokka, Cseh Károly és Furrman Imre helyi kiadásban megjelent könyve csak a kivétel) sokfelé hívják találkozóra azokat is, akik környezetünkben élnek. A már említettekén kívül Gulyás Mihályt, Bárczy Jánost kell még idesorakoztatnom legelőbb is, hogy így is csak jelezsem — az ismertebbekkel —, hogy vasporos földünkön is megterem a művészet, az irodalom. Nem lokálpatrióta öntudat (persze az is) mondhatja ki velem, hogy azokra is érdemes és kell figyelniük, akik nem a megszépítő messzeségből, hanem a szomszéd utcából, faluból küldik üzeneteiket. A közülnk valók igazsága talán érdekesebb — de értékesebb, s közvetlenebbül érint.

Csutorás Annamária

A KÖNYVHÉT HÍREI

A II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár könyvheti tájékoztatója

Felölös szerkesztő: PAULOVITS ÁGOSTON

Grafika: FELEDY GYULA,

Kossuth-díjas, érdemes művész

Kiadja: a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár

Felölös kiadó: DR. KÖRNYEY LÁSZLÓNÉ

Készült: a Borsodi Nyomdában

Felölös vezető: WIRTH LAJOS

Irodalmi kávéház Miskolcon

Irodalmi kávéházba invitált több mint másfél évvel ezelőtt egy meghívó a miskolci Molnár Béla Ifjúsági és Úttörőházba. Már az első emeleti kávéházi előszobában gyertyafénylő megterített asztalok kellemes látványa fogadott, kávét, hideg- és meleg szendvicseket szolgált fel két amatőr pincér, a művelődési ház két önkéntes vállalkozója. Diskurét zene szólt, majd műsor kezdődött. Az előadónó közvetlenül és kedvesen beszélt a miskolci színház hőskoráról, az alapításról, Déryné-ről; egy színész szólt szerepéről, egy éppen két éve bemutatott darabról, majd valaki — valóban kávéházi csevegés formájában számolt be egy akkor bemutatott darabról. Szóba kerültek más színművek, köztük Füst Milán IV. Henrik című műve. Kiderült, hogy a hozzászóló ismert személyesen is Füst Milánt. Végül még Reinhardt salzburgi ünnepi játéka is szóba kerültek.

Igy nyitották meg akkor ezt a miskolci kulturális létesítményt, amely azóta is „üzemel”. Sajnos már nem az emeleti meghitt helyiségben, hanem a földszinti, kis-szűk preszroszerű teremben, de látogatottsága azóta sem csökkent. Szinte törzsvendégekkel van tele. Volt előadás Kaffka Margitról, aki Miskolcon tanított valaha, a régi pesti irodalmi kávéházakról, a Kassák-asztalról, a Szép Szó és a Válasz kávéházi törzshelyéről, Zsolt

Béla asztaláról, vetített képek előadás egy Grunewald-festményről és a róla szóló zenéről, ám — igen helyesen — közgazdasági és természettudományi előadást is került sor.

Tartozunk az igazságnak azzal, hogy nem ez volt az első ilyen kísérlet Miskolcon, de ez bizonyult eddig a — legidőállóbbnak. A Propaganda és Művészeti Iroda már előbb rendezett néhány Irodalmi Kávéház-műsort, mégpedig valóban kávéházban, és — talán — ez volt a baj. A profi vendéglátóüzemet termelési érdekek kötik, a személyzetet tervteljesítés teszi érdekeltté, így nem szívügye a kis-pénzü kultúrarendszerek kiszolgálása. Ez az első kísérlet — talán ezért is (lehet, hogy más oka volt még) hamar abbamaradt, azóta sem újították fel. (Noha a Propaganda és Művészeti Iroda vezetői szerint csak szüneteltetik azt, amit akkor elkezdtek). — A Molnár Béla Ifjúsági és Úttörőházban elkezdett rendezvény-sorozat azóta is van, a törzsközönség lassan közösséggé formálódott, a műsor után együttmarad, és beszélget az előadóval, egymással, ahogy ez valaha — kávéházi rendezvényeken szokott volt.

Reméljük továbbra is életben marad ebben a formában.

(Máté Iván)

Ra-Re olvasónapló

II. RÁKÓCZI FERENC MEGYEI ÉS VÁROSI KÖNYVTÁR

A Magvető Kiadó népszerű világirodalmi rakéta Regénytára, a Ra-Re a közelmúlt hónapokban is színvonalas újdonságokkal lepte meg barátait. A barátságosan kézbe simuló kis könyvecskek közül ezúttal csak a világirodalmi üzenethozókat nézve: az általánosnál jóval színvonalasabbakkal. Gyorsan ívelő pályájú tehetségek és „nagy örögek” találkoztak össze.

Video és számítógép a könyvtárakban

Az oktatás ma nem nyújthat lezárt ismeretanyagot. Sokkal inkább azokat a kulcsokat kell a felnővekvő nemzedék kezébe adnia, amelyek felhasználva képes saját maga is megszerezni mindazokat az ismereteket, amelyekre majd élete folyamán szüksége lehet.

Ebbe a folyamatba kötelező érvénytel illeszkedik bele a korszerű műveltség- és ismeretközvetítő eszközök alkalmazása.

Az új, korszerű eszközök „csatasorba állítása” nem divat, nem mások utánzása, hanem tényleges szükséglet. Felvetődhet a kérdés, hogy a könyvtár csak és kizárólag a könyvet, mint ismeretközvetítő médiát tartsa-e elsőrendűnek?

Tudjuk, a könyv több nevelő-oktató szempontból meghatározó, de tevékenységünk köréből mégis nélkülözhetetlen egyéb média alkalmazása is. Ezt a társadalmi szükségesség is megköveteli.

Az Egressy Béni Művelődési Központ és Könyvtár, főleg annak könyvtári szakalkalmazottai mindig is érzékenyen reagáltak az új, korszerű eszközök megjelenésére, alkalmazására a hatékony nevelő-oktató munka érdekében.

1984 nyarán vásároltunk egy videofelkészítési kép-

magnóval és felvevő kamerával együtt. Az első időszakban elsősorban, mint helyismereti gyűjteménybe illően, a városi eseményeket, történéseket örökítettük, örökítettük meg.

1985-től tudatosan alakítjuk ki videotárunkat. A beszerzett anyagok elsősorban klasszikus irodalmi adaptációkat, másrészt az iskolai tananyaghoz kapcsolódó feladatok, harmadrészt meseanyagokat tartalmaznak. Ennek eredményeképpen elindítottuk az „irodalmi alkotások videón” elnevezésű sorozatot, melynek keretében hetenként egy alkalommal a könyvtár folyóirat-olvasójában különböző filmeket vetítünk, gyermek-foglalkozások keretében pedig mesefilmeket a gyermekkönyvtárban. Hasonló lehetőséget biztosítunk a városkörnyék számára is.

A könyvtárban kívánjuk kialakítani a városi videotárát a városi tanács vb művelődési osztályának segítségével. Ez azt jelenti, hogy olyan videotárat építsünk ki, amely szolgálja az oktatási, köznevelődési intézmények nevelő-oktató munkáját, valamint segítse a felnőttek oktatását. Ez nemcsak feladata, kötelessége is könyvtárunknak.

Könyvtári kiadványok

A könyvtáraknak mindig is múlhatatlan szerepük volt az olvasóvá nevelésben. Talán ezért is került most az ünnepi könyvhét mellé a könyvtári napok gondolata is. Tény és való: a kiadók kínálata, készülődése mellett mintha háttérbe szorultak volna egy kicsit a könyvtárak erre az alkalomra megjelent kiadványai. Amelyek pedig — tudományos értékükön, közhasznukon túl — nem is egyszer irodalmi értékkel bírnak. Gondoljunk csak a megyei tanács gondozásában (a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtárban nyomtatták) megjelenő kötetekre az ünnepi könyvheti sátrakban is vásárolható három fiatal költőnk közös antológiájára. Hasonló sorozata van a Nyiregyházi Megyei Könyvtárnak is, a Tiszta

szívet fűzetek sorozatban az ünnepi alkalomra jelentették meg egy fiatal költő, Antal Attila verseskötetét. Antal Attila egyébként megyénk szülőtte. Sátoraljaújhelyről származott el, s kezdő pedagógusként Abaújszántón tanított.

A megyei könyvtárunk egyébként az ünnepi könyvhétre jelentette meg, Tóth Árpád születésének centenáriuma-hoz kapcsolódva a Tóth Árpád bibliográfiát. De ha már kitekintettünk a megyén, had említsük meg a könyvhéten kerül terjesztésre az Országos Széchenyi Könyvtár és a Könyvértékesítő Vállalat közös kiadásában a közhasznú kis bibliográfiák újabb darabja. Az ajánló bibliográfia a könyvtárak hangosgyűjteményében segíti az eligazodást.

az Országos Széchenyi Könyvtárral az ún. „TUDOR-program hasznosításáról, mely több lehetőséget vet fel a jövőt illetően.

Felvetődik a kérdés, hogyan tovább? Feladatként jelentkezik a hagyományos technikai felszerelések pótlásával, korszerűsítésével párhuzamosan az új, korszerű technikák beszerzése; a hagyományos és új eszközök módszertani alkalmazásának kidolgozása, komplexitásuk, hatékonyságuk növelése és alkotó módon való alkalmazása, továbbá a munkamegosztásból következően az oktatási intézményekkel való elméleti és gyakorlati együttműködés, a módszerek átadása, az eszközök egymásért való közös használata, az új eszközökhöz kapcsolódó közös, városi, de a könyvtár irányítása mellett kialakítandó médiatár létrehozása.

Tudjuk, ezek az eszközök nélkülözhetetlenek egy modern, nyitott, a felelősségteljes alkotómunkát elváró és kívánó könyvtárból, de ezek az eszközök a környezetben élő emberek jobbulását és érdekszféráját, a körülöttünk élő emberek egyetemességét kell szolgálniuk.

Hazag Mihály igazgató